

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Potisk in poteg

Advocacy, Activist



Aktivnost izpostavlja dejavnike POTISKA in POTEGA v zgodbah migrantk, se pravi dejavnikov, ki nekoga prisilijo, da zapusti svojo državo, in tistih, ki osebo pritegnejo, da se preseli v neko drugo državo.



Ciljna skupina

Mlade, starejše od 15 let

Najmanj 7 oseb, zgornje omejitve števila udeleženk ni.



Okolje

Odprt prostor ali dovolj velika soba za vse udeleženke.



Potreben čas

30 minut ali več, odvisno od velikosti skupine.



Materiali

Pripravljena zgodba iz resničnega življenja.

Cilj/namen

Cilj aktivnosti je podpreti udeleženske pri razumevanju, kateri so dejavniki „potiska“, se pravi vzroki, zaradi katerih ljudje morajo in/ali želijo zapustiti svojo državo, in kateri 'potega', se pravi zakaj ljudje odidejo v določeno državo ali regijo, in tako udeleženkam pomagati, da doumejo razloge, zaradi katerih ljudje morajo in/ali želijo migrirati.

Navodila po korakih

1. korak

Skupini razložite, da naj izbere pet oseb, seveda naj se te prostovoljno javijo, za naslednje vloge: 'pripovedovalka', 'dejavnik potiska', 'dejavnik potega', 'dejavnik ovire' in 'dejavnik pospeševanja'.

2. korak

Ko skupina določi teh pet vlog, začne 'pripovedovalka' zelo počasi hoditi naprej, pri tem pa pripoveduje resnično zgodbo o osebi, ki se poda na migrantsko pot. Pri tem naj navede čim več podrobnosti. Zgodbo je treba pripovedovati v prvi osebi.

3. korak

Vsakič, ko se v zgodbi pojavi element, povezan s tegobami in dejavniki, ki so doprinesli k temu, da je oseba zapustila svojo državo (preganjanje, lakota, grožnje, nasilje, itd.), naj oseba, ki igra 'dejavnik potiska', pripovedovalko fizično, a previdno, potisne malo naprej.

Kadarkoli se v zgodbi pojavi element, ki nakazuje, zakaj se je oseba odločila oditi tja, kamor je namenjena (mir, socialna varnost, družinski člani itd.), oseba, ki igra 'dejavnik potega' pripovedovalko potegne malo nazaj. Kadarkoli pripovedovalka pri opisovanju poti naleti na kakšno oviro, se z osebo, ki igra 'dejavnik ovire' pomakne malo bolj na desno.

Kadarkoli se pripovedovalka sreča z nečim, kar lahko pospeši njeno potovanje, se z osebo, ki igra 'dejavnik pospeševanja' premakne malo bolj proti levi.

4. korak

Ko pripovedovalka konča zgodbo, naj udeleženske razmislijo o tem, koliko elementov na potovanju je doprineslo k razvoju zgodbe, kako hitro ali počasi je potekalo in kakšne so bile omejitve, v fizičnem smislu, ko se je pripovedovalka premikala po prostoru naprej, levo ali desno.

Udeleženske vprašajte, kako so se počutile pri opazovanju fizičnega popotovanja pripovedovalke in ali so prepoznale dejavnike potiska in potega. Pri tem same usmerjajte pogovor o aktivnosti.



Nasveti za izvajalke

Da bo vaja res dosegla učinek, je najbolje, da poveste resnično zgodbo o migraciji. Bodite pripravljene za primer, da nobena od udeleženk ne bi poznala nobene zgodbe, ki bi jo lahko povedala, ali pa jim bo mogoče neprijetno povedati zgodbo kake znanke. Zato vnaprej pripravite podroben opis zgodbe kakšne migrantke in jo natisnite.

Pripovedovalko prosite, naj spremeni pravo ime protagonistke zgodbe, ki ste jo pripravili, iz spoštovanja do zasebnosti resnične osebe, ki se skriva za zgodbo.

Nikogar ne silite, naj bo pripovedovalka, in pojasnite, da lahko udeleženke brez obsojanja zapustijo prostor, če bi se zaradi sodelovanja pri aktivnosti in/ali poslušanju zgodbe začele počutiti neprijetno. Ustvarite varen prostor.

Če nobena od udeleženk ne želi biti pripovedovalka, lahko za to vlogo izberite katero od facilitatork.



Komentar

Že sama izkušnja te vaje je potovanje, zanimivo in introspektivno tako za občinstvo kot za pripovedovalko.



Alternativa

Lahko se zgodi, da pripovedovalki popusti koncentracija, ko jo potiskajo in vlečejo. V tem primeru je alternativa še šesta vloga - 'igralka'. V tem primeru pripovedovalka pripoveduje zgodbo iz kota sobe, igralka pa počasi hodi in 'upodablja' protagonistko zgodbe, tako da osebe, ki igrajo vloge štirih dejavnikov, vlečejo in potiskajo njo.

Če je osebi, ki jo potiskamo, neprijetno ob fizičnem stiku, ga lahko nadomestimo z zvokom, tako da vsak potisk oz. premik v določeno smer povežemo z drugačnim zvokom (npr. zvok zvonca pomeni premik naprej; zvok pokanja členkov pomeni premik nazaj; plosk z rokami pomeni premik na desno; zvok piščali pomeni premik v levo).



Vir

Metodo smo razvile v okviru projekta Moje volitve, moja EU! s tem, da smo prilagodile različne vire o dejavnikih 'potiska in potega'.

Dodatni koristni viri:

- <https://www.youtube.com/watch?v=BbhpU1xYn-E>
- <https://earthmatters.populationeducation.org/wp-content/uploads/2018/06/Migration-Stories.pdf>
- <https://www.youtube.com/watch?v=cV4zCTZV7EM>

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Pričakovanja in strahovi

Advocacy



Gre za aktivnost, ki nam pomaga ustvariti skupno podlago za delavnico in facilitacijo deljenja pričakovanj in strahov povezanih z izvajanjem delavnice.



Ciljna skupina

Mlade stare najmanj 13 let

Vsaj 4 udeleženske, zgornje omejitve števila ni.



Okolje

Soba ali prostor, dovolj velik za vse udeleženske.



Potreben čas

30-60 minut (odvisno od velikosti skupine)



Materiali

- Tabla
- Papir
- Pisala
- Samolepilni listki

Cilj/namen

Cilj aktivnosti je vzpostaviti varnen prostor, kjer se bodo udeleženske lahko počutile dovolj sproščeno, da izrazijo strahove/skrbi in pričakovanja v zvezi z delavnico ali učno potjo, se skupaj pogovorijo o svojih strahovih in pričakovanjih ter na začetku poti začrtajo skupno izhodišče.

Navodila po korakih

1. korak

Pripravite dva velika kosa papirja (ali več, odvisno od tega, katere teme boste obravnavale), enega za 'strahove' in drugega za 'pričakovanja'. Namestite ju na sredo sobe in za vsak papir določite barvo (npr. roza listki za strahove, rumeni listki za pričakovanja).

2. korak

Razložite udeleženkam, da je cilj vzpostaviti varen prostor, v katerem se lahko vse počutijo sproščeno in se izražajo, ne da bi obsojale druge.

3. korak

Udeleženkam dajte 10-15 minut časa, da vsaka zase razmisli o naslednji vprašanji:

- Kaj pričakuješ od udeležbe na delavnici/učni poti?
- Kakšne skrbi/strahovi te mučijo v zvezi z udeležbo na delavnici?

4. korak

Udeleženkam dajte listke in jim povejte, naj na listke anonimno napišejo, kaj so ugotovile med razmišljanjem, in jih nalepijo na ustrezni papir.

5. korak

Ko vse udeleženske opravijo nalogo, drugega za drugim preberite vse samolepilne listke in nato začnite skupaj razpravljati o vprašanjih, ki so se pojavila, s tem, da jih usmerjate (npr. z vprašanjem: Ali še kdo drug čuti tako? Kaj lahko naredimo, da se ta strah ne bo uresničil? Kaj lahko storimo, da izpolnimo ta pričakovanja? Itd.)

6. korak

Med razpravo si zapisujte ideje in nato skupaj določite skupna pravila, ki naj skupini pomagajo, da izpolni pričakovanja in prepreči uresničevanje strahov.

7. korak

Zberite papirje z listki in jih namestite na vidno mesto v prostoru, kjer bodo potekale aktivnosti. Ob koncu delavnice/učne poti z udeleženkami preglejte papirje in skupaj razmislite o tem, katera pričakovanja so se izpolnila, katera pa ne in zakaj; kateri strahovi so se uresničili in kako ste se spopadle z njimi, itd.



Nasveti za izvajalke

Pustite udeleženkam dovolj prostora, da bodo lahko razpravljale druga z drugo. Pojasnite jim, da gre za varen prostor, kjer se lahko izražajo brez skrbi.



Komentar

Za to aktivnost je bolje predvideti malo več časa, zlasti pri večjih skupinah, da imajo dovolj časa za pripombe o rezultatih aktivnosti in da ni treba prekinejati razprave.



Alternativa

Aktivnost lahko nadgradite z dodajanjem drugih tem, ki bi lahko koristile pri določanju skupnega izhodišča ali skupinskega dogovora (npr.: skupna pravila, kako lahko sama prispevam, itd.).



Vir

Prilagojeno po 'SALTO-YOUTH:
Zbirka orodij za usposabljanje in mladinsko delo'.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Zagovorništvo - igra vlog

Advocacy, Activist



Aktivnost pomaga udeleženkam, da se vživijo v vlogo mladinskih zagovornic, in jih pripravi na razpravo s političarkami. S pomočjo raziskovanja, razpravljanja in strukturirane igre vlog tako pripravijo ključna zagovorniška sporočila in vprašanja, ki jih lahko predstavijo dejanskim odločevalkam, na primer poslankam Evropskega parlamenta. Glavni namen pa je simulacija srečanja ali javne debate s političarkami s poudarkom na zahtevah mladih.



Ciljna skupina

Mlade, stare od 15 do 30 let

4 - 30 oseb (razdeljenih v pare ali majhne skupine)



Okolje

Prostor, v katerem je dovolj miz za delo v skupinah, določi se tudi 'oder za soočenje'/prostor za igro vlog.



Potreben čas

Približno 2 uri, odvisno od velikosti skupine.



Materiali

- Dostop do interneta ali natisnjeni življenjepisi (resničnih) poslank Evropskega parlamenta;
- pisala in papir ali prenosni računalniki;
- predloga za pripravo vprašanj in zahtev;
- po želji: priponke z imeni ali rekviziti za igro vlog.

Cilj/namen

Opolnomočiti udeleženske, da bodo bolje razumele, kako deluje politično zagovorništvo na ravni EU, okrepiti njihovo samozavest pri soočanju z odločevalkami ter izboljšati njihove veščine argumentacije, sodelovanja in javnega nastopanja.

Navodila po korakih

1. korak

Uvod (5 min): Na kratko predstavite vlogo poslank Evropskega parlamenta in kako se lahko mlade soočajo z njimi. Razložite format debate in časovni okvir dejanskega zagovorniškega srečanja, če je to del vašega programa. Začnite z dejanskimi zahtevami mladih ali predstavite kakšno nedavno novico o izbrani temi.

2. korak

Oblikujte raziskovalne pare/manjše skupine (15 min)

Udeleženske naj delajo v parih ali skupinah do štirih oseb. Vsaka skupina naj si izbere ali pa ji dodelite resnično poslanko Evropskega parlamenta (če se le da, iz različnih političnih skupin ali držav).

Raziskujejo naj:

- strankarsko pripadnost poslanke, državo, odbore
- kako je glasovala v preteklosti oz. njene izjave o izbrani temi

3. korak

Razvijanje zahtev in vprašanj (20 min)

Vsaka od skupin naj pripravi:

- eno jasno zagovorniško zahtevo in vprašanje za poslanko Evropskega parlamenta;
- 2-3 argumente, ki podpirajo to zahtevo;
- po želji: kratek uvod (Kdo so? Zakaj je ta tema mladim pomembna?);
- po želji: pripravite simbolično dejanje, rekvizit ali vizualni pripomoček, ki bo podprl vaše stališče.

4. korak

Igra vlog: mlade se srečajo s poslankami Evropskega parlamenta (40 min)

Predstavite scenarij. Vsaka skupina na ostalim udeleženkam predstavi svojo zahtevo na igranem soočenju.

Prostovoljak iz ene skupine naj igra poslanko Evropskega parlamenta (na podlagi dejanskih političnih stališč te poslanke), oseba iz kake druge skupine pa zagovornico mladih. Del igre naj bo tudi ritual za mlade, s katerim bodo lahko aktivno vstopile in izstopile iz vloge ('otresite se svoje vloge').

- Če imate dovolj časa, poskrbite, da udeleženske vloge tudi zamenjajo, tako da ima vsaka možnost preizkusiti obe strani.
- Spodbujajte realistične, a konstruktivne odzive: Poslanke Evropskega parlamenta se lahko ne strinjajo ali oklevajo, mlade pa se naj poskusijo na to odzvati ali pogajati.

5. korak

Refleksija in pogovor (20 min)

Razprava v majnjih skupinah ali vseh skupaj, odvisno od velikosti skupine. Pretresite naslednja možna vprašanja:

- Kaj se vam je zdelo težko, kaj pa vas je opolnomočilo?
- Kaj je delovalo pri posredovanju vašega sporočila?
- Kako ste se počutile, ko ste igrale političarko (zlasti ko ste igrali vlogo političarke, s katero se ne strinjate)?
- Kako ste se počutile, ko ste igrale zagovornico mladih?
- Kako je razpravljati z nekom, ki ima povsem nasprotna prepričanja in stališča?
- Bi na resničnem soočenju naredile kaj drugače?



Nasveti za izvajalke

- Spodbujajte ustvarjalnost: rekviziti, plakati in slogani lahko pripomorejo k več angažmaja.
- Pri pripravah na igro vlog imejte za zgled spoštovanje do nestrinjanja in različnih političnih odtenkov..



Komentar

Udeleženke se pogosto počutijo bolj samozavestno, ko preizkusijo takšno igro vlog, zlasti če okolje omogoča varne poskuse in napake. Z vajo lahko mladim približamo in konkretiziramo svet politike EU, ki se pogosto zdi zelo oddaljen.



Alternativa

Namesto resničnih poslank Evropskega parlamenta lahko ustvarite tudi izmišljene like z jasnimi ideološkimi profili, če želite, da bo igra bolj enostavna. To se dobro obnese tudi, če je dostop do interneta omejen.



Vir

V okviru projekta Moje volitve - moja EU! prilagodila Maria Hammer na podlagi participativnih zagovorniških delavnic in simulacij iz več evropskih usposabljanj za mlade, ki so jih izvajale sodelavke iz organizacije Südwind.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Delavnica o volilnih programih

Advocacy, Activist



Aktivnost se osredotoča na analizo in primerjavo volilnih programov različnih političnih strank na izbrano temo. Udeleženke kritično ocenijo stališča strank, poiščejo vrzeli in razvijajo lastne predloge, kar spodbujajo državljansko osveščenost in kritično mišljenje.



Ciljna skupina

Mlade stare od 16 do 25 let (metodo je mogoče prilagoditi tudi za starejše skupine)
10–30 udeleženk



Okolje

Dovolj velik zaprt prostor za skupno delo, z mizami in stoli. Idealno je, da je na voljo po ena miza za vsak posamezen program stranke.



Potreben čas

2–2,5 ure (prilagodljivo)



Materiali

Natisnjeni volilni programi (ali izvlečki) o določeni temi (npr. podnebje, migracije), pisala, tabla, papir, flomastri, samolepilni listki.

Cilj/namen

Cilj aktivnosti je okrepiti sposobnost udeleženk za kritično analizo političnih besedil, spodbuditi aktivno sodelovanje v demokratičnih procesih in mladim omogočiti, da si izoblikujejo lastno mnenje o tem, kakšna so stališča posameznih strank glede določenih tem.

Navodila po korakih

Priprava

Natisnite in pripravite volilne programe strank ali strankarskih skupin na izbrano temo. Vsak komplet dokumentov jasno označite z imenom stranke in jih razporedite na ločene mize.

1. korak

Razdelite se v skupine

Udeleženke razdelite v manjše skupine (3–5 oseb na skupino) in vsaki skupini dodelite po eno mizo in stranko. Poskrbite, da bodo imele vse skupine na razpolago pisala in papir. (5 minut)

2. korak

Analiza vsebine

Vsaka skupina prebere stališče dodeljene stranke o temi in naredi povzetek. Ključne zahteve, predloge in argumente naj zabeležijo na plakatni papir. Spodbujajte jih, naj se osredotočijo na glavne točke, ne pa na podrobnosti. (20 minut)

3. korak

Kritična razprava

Vsaka skupina ima razpravo o tem, kaj menijo o stališču stranke, se strinjajo ali ne strinjajo s programom stranke. Razmišljajo naj tudi o tem, kaj morda manjka ali ni dovolj jasno. Vse pripombe naj zabeležijo na plakatni papir. (20 minut)

4. korak

Oblikovanje lastnih predlogov

Vsaka skupina oblikuje svoje predloge politik ali alternativne ideje o temi. Te naj jasno predstavijo (v obliki seznama ali kratkega manifesta) na novem plakatnem papirju. (30 minut)

5. korak

Predstavitve

Skupine predstavijo svoje analize in predloge celotni skupini. Po vsaki predstavitvi pustite nekaj časa za vprašanja in kratke povratne informacije. (30 minut)

6. korak

Refleksija in zaključek

Omogočite končni krog refleksije, da utrdite pridobljeno znanje. Možne smernice za vprašanja (15 minut):

- Kaj ste se naučil o različnih stališčih strank?
- Vas je kaj presenetilo?
- Kako ste se počutile, ko ste oblikovale svoje zahteve?
- Zakaj je pomembno, da preberemo programe strank, preden oddamo glas na volitvah?



Nasveti za izvajalke

Ustavite se pri vsaki skupini, da odgovorite na vprašanja, po potrebi dodatno pojasnite strokovne izraze, spodbujajte razpravo in zagotovite enakopravno sodelovanje vseh. Skupine opozorite, naj se osredotočijo na ključne točke in se ne izgubljajo v podrobnostih. Razmislite o uporabi štoparice, da boste vsak korak izvedle pravočasno.



Komentar

Metoda krepi politično pismenost in mladim omogoča kritičen pretres volilnih vsebin. Spodbuja jih, da se poglobijo onkraj splošnih sloganov in zapopadejo konkretne politične predloge ter razvijajo lastne ideje.



Alternativa

6. korak: Izbirno: Svetovna kavarna
Kot različico 4. koraka lahko splošno razpravo odprete z metodo Svetovna kavarna na isto temo. Analize strankarskih programov uporabite kot izhodišča za poglobitev razprave in zbiranje skupnih uvidov. (30–45 minut)

Udeleženske lahko namesto napisnih programov analizirajo tudi govore, oglase predvolilnih kampanj ali objave na družabnih medijih.



Vir

Metodo smo razvili v okviru projekta Moje volitve – moja EU! organizacije Südwind po vzoru metod Svetovna kavarna in participativnega izobraževanja.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Skupinski dogovor

Activist



Aktivnost pomaga vsem udeleženkam, da na začetku skupnega projekta, izkušnje ali bivanja v začasni skupnosti soustvarijo skupinski dogovor. Izbira skupnih vrednot in pričakovanj daje ton nadaljnjemu sodelovanju, spoštovanju in vključevanju. Vse udeleženke prispevajo v enaki meri, vključno s koordinatorkami in facilitatorkami.



Ciljna skupina

Skupina ljudi katerekoli starosti, ki se udeležujejo skupnega procesa (npr. tedenskih delavnic, mladinske izmenjave, političnega ali umetniškega projekta).

3 - 40 oseb (metodo lahko prilagodimo velikosti skupine).



Potreben čas

Približno 1 ura ali več, odvisno od velikosti skupine.



Okolje

Dovolj velika soba ali prostor za vse udeleženke.



Materiali

- Samolepilni listki različnih barv,
- pisala ali flomastri,
- velik papir za tablo ali stenski prostor, kamor nalepite skupinski dogovor,
- lepilni trak.

Cilj/namen

Vzpostavitev varnega in participativnega prostora poguma s tem, da oblikujemo skupen dogovor glede tega, kako želi skupina sobivati in delati skupaj, vključno z njihovimi pričakovanji, potrebami in odgovornostmi.

Navodila po korakih

1. korak

Kratka predstavitev koncepta (5 minut):

'Ta aktivnost nam bo pomagala opredeliti, kako želimo sodelovati tekom tega tedna. Gre za to, da vzpostavimo varen prostor. Ta seveda ne bo popoln, je pa to naš namen. Pri tem sodelujejo vse: udeleženke, koordinatorke, ustvarjalne facilitatorke.' Lističe in pisala razporedite po prostoru.

2. korak

Udeleženkam postavite 1-3 vprašanja, kot so npr:

- Kaj je za vas najbolj pomembno pri skupnem delu?
- Kaj bi vam lahko pomagalo, da se boste počutile varne, vključene in da boste lahko sodelovale v polni meri?
- Kaj lahko same naredite, da bo naš prostor bolj varen, participativen in drzen za vse?

Poskrbite, da bodo udeleženke imele na razpolago papir za zapiske. Na začetku lahko udeleženke tudi prosite, da se namestijo v udoben položaj in se uglasijo z zaprtimi očmi.

3. korak

Individualna refleksija (5 minut) - vsaka od udeleženk si sama zase zapiše svoje misli, povezane z vprašanji.

4. korak

Delo v manjših skupinah (15 minut) - v skupinah po štiri si udeleženke izmenjajo misli in nato zapišejo skupne ključne točke na samolepilne listke.

5. korak

Plenarna predstavitev (20-30 minut, odvisno od velikosti skupine) - vsaka od skupin predstavi svoje zaključke, a le, če gre za nove prispevke (3 minute na skupino). Če je katera od skupin že prej izrazila podobne zamisli, naj skupina samo doda svoje listke k njihovi temi, ustno pa jih ni treba obnavljati.

Ko vsaka skupina predstavi svoj prispevek, vprašajte:

'Se vse strinjate s tem, kar so dodale?'

'Bi želele kakšna dodatna pojasnila ali dopolnitve?'

S tem zagotovite, da vsa skupina prilagodi in potrdi nove odločitve, preden nadaljujete.

6. korak

Končna potrditev in povzetek (10 minut) – Dogovor izobesite na vidnem mestu.

Po predstavitvah vseh skupin lističe nalepite na plakat ali na steno in poskrbite, da bodo vse udeleženke vedele za to:

'Odločile smo se, da bomo ta teden delale skupaj na ta način. Ti dogovori odražajo, kaj je potrebno, da se bomo kot skupina počutile varne, vključene in močne. To so naši skupni temelji.'

Prosimo za prostovoljko (ali pa že vnaprej določite koga), ki naj prebere in na kratko povzame ključne točke dogovora na podlagi listkov, ki ste jih zbrale. Nato vprašajte:

'Ali se vse strinjate z dogovorom v sedanji obliki?'

'Ali menite, da še kaj manjka ali ostaja nejasno?'

Pred zaključkom aktivnosti dajte priložnost še za zadnje dopolnitve ali pripombe.

7. korak

Vsem se zahvalite za prispevke in kot zadnjo opazko povejte naslednje:

- Dogovor ni dokončen - lahko ga spreminjamo in dopolnjujemo.
- Če mislite, da še kaj manjka ali da kdo krši dogovor, opozorite na to na skupinskih srečanjih ali pri facilitatorkah.
- K dogovoru se bomo redno vračale, da ne pozabimo, kaj smo se dogovorile.
- Poskrbite, da bodo vse udeleženke vedele, kje je dogovor izobešen, in sicer naj bo to na vidnem mestu v času celotnega skupnega procesa, da ga lahko vse udeleženke kadarkoli preberejo.



Nasveti za izvajalke

- Izpostavite, da ni mogoče zagotoviti povsem 'varnega' prostora, lahko pa si vse skupaj prizadevamo za varnejše prostore poguma.
- Udeleženke spodbujajte, naj ponovno pregledajo sporazum, v primeru če bi prišlo do kakšnih težav ali bi bilo treba kak del sporazuma spremeniti.
- Če vam zmanjkuje časa, lahko podobne misli združite in jih s soglasjem skupine samo povzamete.



Komentar

Po vsaki predstavitvi smo dodale kratek trenutek potrditve, kar je udeleženkam pomagalo, da so se počutile slišane in soodgovorne za skupni dogovor. Ključni del vaje je, da se skupinskega dogovora držite, da je ves čas skupinskega procesa na vidnem mestu in da ga uporabljate kot pripomoček, če se pojavijo težave. Če načrtujete še dodatne delavnice po daljšem premoru, začnite ta proces s tem, da ponovno pregledate dogovor – s tem udeleženke opomnite glede vsega, kar ste sklenile, dogovor pa lahko po potrebi tudi skupaj posodobite ali prilagodite.



Alternativa

Pri manjših skupinah namesto v ločenih skupinah opravite samo skupno razpravo. Pri spletnih ali hibridnih oblikah uporabite digitalne table, kot so npr. Jamboard, Miro ali Padlet.



Vir

V okviru projekta Moje volitve – moja EU! sta metodo prilagodili Maria Hammer in Maruša Vertačnik na podlagi participativne skupinske facilitacije in praks varnejših prostorov.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Telesna tolkala

Artistic



Pri tej aktivnosti gre za uporabo telesa kot glasbila za ustvarjanje ritmičnih sekvenc. Udeleženske se bodo naučile usklajevati kot skupina, pri čemer bodo z rokami, stopali in drugimi deli telesa ustvarjale skupen ritem.



Ciljna skupina

Mlade in odrasle

8 – 20 oseb



Okolje

Dovolj velika soba ali prostor za vse udeleženske



Potreben čas

1,5 ure



Materiali

Ni potrebna

Cilj/namen

Cilj aktivnosti je spodbuditi sodelovanje in usklajenost med udeleženkami, razvijati občutek za ritem in ozavestiti telo. Vse udeleženke se naučijo uporabljati telo kot glasbilo in kako se povezati v skupino s pomočjo ritma.

Navodila po korakih

1. korak

Uvod v aktivnost:

Facilitatorka razloži koncept telesnih tolkal in pokaže osnovne gibe (npr. ploskanje z rokami, tleskanje s prsti, topotanje z nogami). Vsaka udeleženka naj poskuša ponoviti te gibe.

2. korak

Vzpostavljanje osnovnega ritma (na primer štiri- ali tričetrtinski ritem):

Facilitatorka pokaže preprosto ritmično zaporedje (npr. plosk z rokami, tlesk s prsti, topotanje z nogami) in povabi udeleženke, naj ji usklajeno sledijo.

3. korak

Razvijanje bolj kompleksne sekvence:

Ko se skupina nauči osnovno sekvenco, facilitatorka doda nove gibe ali različice in ustvari bolj kompleksen ritem, ki ga mora skupina skupaj ponoviti.

4. korak

Delo v skupinah:

Udeleženke se razdelijo v pare ali manjše skupine. Vsaka skupina naj ustvari svojo ritmično sekvenco. Potem vsaka skupina sekvenco predstavi ostalim. Pri tem poskušajo ostati usklajene.

5. korak

Skupna telesna tolkala:

Vse udeleženke skupaj izvajajo sekvenco (lahko iz 3. ali iz 4. koraka) in si prizadevajo ohranjati skupni ritem. Facilitatorka vodi skupino in skrbi, da ostaja usklajena.

6. korak

Pogovor:

Udeleženke prenehajo z ritmom in reflektirajo o izkušnji.

Vprašanja za razmislek so lahko na primer:

- Kakšen občutek ste imele, ko ste ustvarjale skupni ritem?
- Ali se vam je bilo lahko uskladiti z drugimi?
- Kakšne občutke je pri vas sprožila uporaba telesa kot glasbila?



Nasveti za izvajalke

- Poskrbite, da bodo vse udeleženke aktivno sodelovale.
- Če imajo težave z ohranjanjem ritma, ga upočasnite in si vzemite čas, da vadite ločeno, preden spet nadaljujete vse skupaj.



Komentar

Med vadbo je zanimivo opazovati, kako sodelovanje in poslušanje druga druge vplivata na uspešno ohranjanje skupnega ritma. Tovrstne aktivnosti lahko spodbujajo povezanost skupine, saj morajo udeleženke delati skupaj, če hočejo doseči skupni rezultat.



Alternativa

Če število udeleženk dopušča, lahko oblikujete manjše skupine, kjer vsaka oseba ritmični sekvenci doda svoj osebni gib in s tem ustvari individualne različice znotraj skupnega toka.



Vir

Prirejeno na podlagi aktivnosti telesna tolkala, ki smo jih razvile v okviru delavnic glasbenega izobraževanja.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Ritem mašina

Artistic



Aktivnost, ki ji rečemo 'Ritem mašina', s pomočjo ritma in skupinskega gibanja spodbuja sodelovanje, usklajenost in razmišljanje o skupinski dinamiki. Udeleženke morajo sodelovati pri ustvarjanju skupnega ritmičnega toka, pri čemer je vsaka članica del mehanizma, ki deluje le, če vse sodelujejo.



Ciljna skupina

Mlade in odrasle

8 – 20 oseb



Okolje

Dovolj velika soba ali prostor za vse udeleženke, po možnosti brez ovir in pohištva, da omogoča prosto fizično gibanje.



Potreben čas

1, 5 ure



Materiali

Ni potrebna

Cilj/namen

Cilj aktivnosti je pomagati udeleženkam razumeti, da sta skupno delo in usklajenost temeljna pogoja za ustrezno delovanje skupine. Ritem mašina deluje kot metafora družbe, kjer je vsaka posameznica 'kolesce', ki prispeva h kolektivnemu mehanizmu. Ob tem omogoča raziskovanje dinamike moči, sodelovanja in nasprotovanja v kontekstu skupine.

Navodila po korakih

1. korak

Predstavite aktivnost Ritem mašina:

Facilitatorka razloži koncept 'ritem mašine' in kako bodo vse udeleženke del mehanizma, ki temelji na usklajenosti in sodelovanju vseh. Vsaka udeleženka tako postane 'kolesce' v stroju, ki sestoji iz telesnih gibov in glasov.

2. korak

Vzpostavitev osnovnega ritma:

Facilitatorka udeleženke usmerja, da ustvarijo osnovni ritem s pomočjo enostavnih zvokov in gibov. Vsako od udeleženk povabi, da prispeva določen zvok in gibu, na primer da zaploska z rokami, potopota z nogami ali da od sebe kak glas.

3. korak

Usklajevanje in povezovanje v skupino:

Skupina začne delati skupaj, da ohrani usklajen ritem. Vsaka udeleženka mora slediti skupnemu ritmu in prispevati svoj del, da ustvarijo skupni tok, ne pa, da ga prekinjajo. Facilitatorka opazuje in usmerja skupino ter spodbuja udeleženke, da poslušajo druga drugo in se usklajujejo.

4. korak

Razvijanje skupnega ritma:

Facilitatorka uvaja različice osnovnega ritma, s tem da dodaja nove akcije ali zvoke. Če ritem, na primer, sestoji iz ploskanja z rokami, lahko doda glas v kombinaciji s kakim drugim gibom. Ali pa v štiričetrtinski ritem uvede en sam zvok v kombinaciji z gibom, ki je vezan samo na eno od štirih dob. Vsaka udeleženka mora svoj doprinos prilagoditi in spremeniti, da ohrani skupni ritmični tok. Na tej stopnji skupina raziskuje, kako ritem postaja vedno bolj kompleksen, vendar pa mora ostati usklajena.

5. korak

Raziskovanje disonanc:

Facilitatorka uvede trenutke disonance, ko določene udeleženke namerno prekinjajo ritem ali izvajajo akcije, ki so v kontrastu s skupino. Tako lahko, na primer, dodajo dolg zvok glasu, povezan z gibom, ali zapojejo del kake pesmi, ki ni usklajena z osnovnim ritmom. Taki trenutki lahko spodbudijo razmislek o tem, kako 'disonance' ali konflikti vplivajo na delovanje skupine. Skupina se mora potem poskusiti ponovno uskladiti in spet najti skupni ritem.

6. korak

Razprava in refleksija:

Ko končate vajo, začnite razpravo o procesu. Udeleženke pozovite, naj razmislijo, kako so se počutile pri skupnem delu, in kaj so opazile glede dinamike. Nekaj primerov vprašanj, ki jih lahko zastavite pri tem:

- Kako ste se počutile, ko ste morale sodelovati, da ste ohranjale skupni ritem?
- Kaj se je zgodilo, ko je kdo prekinil tok? Kako ste se ponovno uskladile?
- Katere dinamike moči ali sodelovanja ste opazile med izvajanjem aktivnosti?



Nasveti za izvajalke

Poskrbite, da dobi vsaka udeleženka priložnost prispevati k skupnemu ritmu.

- Če ima skupina težave z ohranjanjem ritma, lahko pomaga, da naredite krajši odmor in se osredotočite na akcije posameznic, preden skupaj nadaljujete z ritmom.
- Trenutke neusklajenosti izkoristite za raziskovanje dinamike konfliktov in sodelovanja v skupini.



Komentar

Med izvajanjem aktivnosti je bilo očitno, da je skupina razvila večje zavedanje o tem, kako deluje ekipa, in o tem, kako pomembno je poslušati drug drugega. Metafora ritem mašine je udeleženkam pomagala, da so si lažje predstavljale, da je vsaka posameznica ključnega pomena za ustrezno delovanje skupine in da lahko 'neusklajenost' ogrozi celoten sistem.



Alternativa

Zvoke je moč nadomestiti z besedami ali besednimi zvezami. Ritem mašino je tako mogoče prilagoditi družbenemu kontekstu. Tako lahko, na primer, z ustvarjanjem fraz, ki jih udeleženke ritmično izgovarjajo, ustvarite ritem mašino šole, ritem mašino dela v pisarni ali ritem mašino dneva na plaži.



Vir

Po metodi 'Gledališča zatiranih' Augusta Boala prilagodil Emilio Ajovalasit.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Ples s palicami

Artistic



Za to aktivnost potrebujemo palice, ki jih uporabljamo kot ustvarjalno orodje in za vzpostavljanje odnosov med udeleženkami.



Ciljna skupina

Mlade in odrasle osebe

Največ 30 oseb, v skupini naj bo parno število oseb, saj aktivnost poteka v parih.



Okolje

Soba ali prostor, dovolj velik za vse udeleženke



Potreben čas

60 minut



Materiali

Lesene palice, dolge približno 1,5 metra, zvočniki in predvajalnik glasbe.

Cilj/namen

Cilj aktivnosti je med udeleženkami vzpostaviti odnose, ki bodo temeljili na poslušanju druga druge in usklajenosti. Palica tako postane orodje za vzpotavljanje medsebojnih stikov.

Navodila po korakih

1. korak

Udeleženke se razdelijo v pare, vsak par dobi po eno palico.

2. korak

Obe udeleženki primeta palico tako, da vsaka stegne eno roko in z dlanjo pritisne ob en konec palice, pri tem morata obe enakomerno pritiskati na palico.

3. korak

Udeleženke naj se premikajo po prostoru v ritmu glasbe in pri tem še naprej držijo palico s pritiskom dlani. Ta del aktivnosti naj traja od 7 do 10 minut.

4. korak

Udeleženke se razporedijo v krog. Vsaka od udeleženk je z osebama poleg sebe povezana s palico, ki jo držijo s pritiskom dlani obeh rok. Tako bo vsaka udeleženka povezana s po eno sosedo s palico, ki jo drži s pritiskom dlani tako desne kot leve roke.

5. korak

Zdaj povabimo vso skupino, naj se hkrati premika po prostoru in pri tem poskušajo vse držati palice, tako da ne padejo. Če komu palica pade na tla, se mora vsa skupina ustaviti in počakati, da par spet pobere palico in si jo namesti. Ta del aktivnosti naj traja od 7 do 10 minut.

6. korak

Čas za refleksijo: vse udeleženke naj delijo misli in vtise o aktivnosti in dinamiki, ki so jo zaznale najprej med izvajanjem v parih, potem pa tudi v skupini. Udeleženke spodbudimo, da delijo vtise in občutke, ne da bi ocenjevale, kako so se odrezale ostale. Ta del aktivnosti naj traja 10-15 minut, odvisno od velikosti skupine.



Nasveti za izvajalke

Pazite, da udeleženke res držijo palice s pritiskom dlani, ne pa s prsti.



Alternativa

Če število udeleženk to omogoča, lahko sestavite tudi skupine po tri osebe, pri čemer oseba na sredini z obema rokama drži dve palici, po eno z vsako od drugih dveh udeleženk.



Komentar

Ko udeleženke delijo povratne informacije, je zanimivo, če se osredotočite na dinamiko, ki se je vzpostavila med aktivnostjo, in jo povežete z dinamiko odnosov v skupinah.



Vir

Na podlagi delavnic gledališkega izobraževanja prilagodil Emilio Ajovalasit.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Horizontalno odločanje: Sociokracija

Advocacy, Activist



Aktivnost nudi udeleženkam priložnost, da vadijo horizontalno sprejemanje odločitev po vzoru načel sociokracije. Aktivnost lahko izvedete samostojno ali kot nadaljevanje aktivnosti z naslovom 'Horizontalno odločanje: Uvod in konsenz', ki jo tudi najdete v priročniku.



Ciljna skupina

Mlade, starejše od 12 let

4 – 40 oseb



Potreben čas

2,5–3 ure



Okolje

Dovolj velik prostor za vse udeleženke (praktični del – od 4. do 7. koraka – je mogoče izvesti tudi na prostem)



Materiali

- Projektor ali tabla za predstavitev (1. del),
- veliki listi papirja,
- lepilni trak ali drug način za obešanje papirjev na steno (neobvezno),
- izročki z načeli sociokracije (neobvezno).

Cilj/namen

- Udeleženkam predstaviti načela in prakso sociokracije,
- udeleženke vključiti v proces horizontalnega odločanja,
- spodbujati sodelovanje, komunikacijo in vključenost znotraj skupine.

Navodila po korakih

Če so udeleženske že izvedle aktivnost 'Horizontalno odločanje: Uvod in konsenz', lahko 1. korak preskočite.

1. del: Uvod in teorija

1. korak

20 minut - Udeleženke vprašajte, kaj vejo o horizontalnem odločanju in ali so ga že kdaj preizkusile. Na kratko opredelite, kaj pomeni horizontalno odločanje, tako da bo vsa skupona razumela. Poudarite ključna načela horizontalnega odločanja: vključenost, enakost, spoštovanje drugih in njihovih mnenj ter cilj doseganja konsenza/privolitve.

Naštejte prednosti in slabosti horizontalnega odločanja v primerjavi s hierarhičnim odločanjem in jih vizualno predstavite na tabli.

2. korak

10 minut – Določite osnovna pravila za spoštljivo komunikacijo in enakopravno sodelovanje. Udeleženke naj sodelujejo pri določanju teh pravil (npr. z uporabo metode možganske nevihte ali oblikovanja skupinskega sporazuma – glej metodo 'Skupinski dogovor' v tem priročniku). To pomaga, da si udeleženke lažje zapomnijo in sprejmejo osnovna pravila, hkrati pa vzpostavlja čim bolj vključujoč prostor.

Če ste s skupino že vnaprej določili pravila, lahko ta korak preskočite.

3. korak

30 minut – Predstavite, kaj je sociokracija (razmislite o pripravi kratke predstavitve/brošure in uporabi projektorja ali table). Za več informacij glej: <https://www.sociocracyforall.org/sociocracy/>

Na kratko pojasnite

- Koncept in izvor sociokracije,
- temeljna načela (glej spodaj): odločanje na podlagi konsenza, krožna struktura in dvojno povezovanje.

Pojasnite ključne elemente

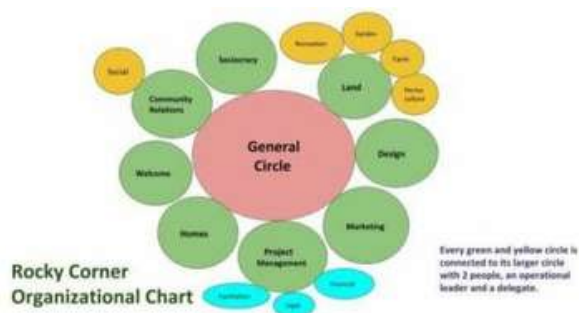
Odločanje na podlagi konsenza:

Odločitev sprejmemo, ko nobena od deležnic nima nobenega utemeljenega ugovora. Če ste že preizkusile metodo 'Odločanje s konsenzom' iz tega priročnika, je dobro jasno razločevati med konsenzom in privolitvijo:

- Konsenz pomeni popolno soglasje skupine, privolitev pa definiramo kot 'ni ugovorov', ugovori pa temeljijo na zmožnosti posameznic, da delujejo v skladu s cilji skupine. Članicam, ki v procesu odločanja s konsenzom razpravljajo o idejah, se običajno zastavi vprašanja, kot so: Ali je ideja 'dovolj dobra za zdaj in dovolj varna, da jo lahko preizkusimo?'. Če ni tako, pride do ugovorov, kar vodi k iskanju prilagajanja izhodiščnega predloga, da postane bolj sprejemljiv in lahko dosežemo konsenz.

Krožna struktura:

- Skupine organiziramo v krogi.
- Kroge skupaj povezuje splošni krog (oz. 'višji' krog), ki ohranja pregled nad vsem, kar se na sploh dogaja v organizaciji.
- Splošni krog sestavljajo osebe, ki so članice drugih ('nižjih') krogov. Vsak krog je samostojen in običajno služi določenemu namenu.
- (V 2. delu: Praktična dejavnost boste preizkusile tudi drugačno različico, kjer bo vsak od manjših krogov obravnaval isto temo.) V bolj zapletenih organizacijah lahko obstajajo še drugi povezani krogi.
- To sliko lahko uporabite, da ponazorite strukturo, vključno z dvojnimi povezovanjem, ki je opisano spodaj: <https://www.sociocracyforall.org/wp-content/uploads/2019/01/image-009-480x270.jpg>



Dvojno povezovanje:

- V idealnem scenariju se splošnega kroga udeleži po en par zastopnic iz vsakega nižjega kroga. Prva naj zastopa nižji krog, druga pa prenaša povratne informacije splošnega kroga. Zastopnica prenaša mnenja iz svojega kroga na »višjo« raven razpravljanja in odločanja. Oseba, ki prenaša povratne informacije povezave pa sporoča odločitve »višjega« kroga »nižjemu« krogu. Tako zagotovimo, da »nižji« krog razume razloge za odločitve in lahko podaja mnenja ali povratne informacije.
- Načelo dvojnega povezovanja pomaga ohranjati preglednost, odgovornost in sodelovanje v celotni organizaciji. Zagotavlja, da so v procesu odločanja slišani vsi glasovi. V manjših organizacijah, kjer morda ni dovolj ljudi, lahko vlogi zastopnice povezave in prenašalke povratne informacije povezave opravlja tudi ena sama oseba.
- (V poenostavljeni različici v 2. delu vsak krog izbere samo eno osebo, ki deluje kot zastopnica in kot prenašalka povratnih informacij povezave.)

2. del: Praktična aktivnost

(40 minut ali več)

Aktivnost predstavite kot način horizontalnega odločanja po vzoru sociokracije. V konkretnem scenariju bodo vsi krogi skupaj delali na eni temi. Iz vsakega kroga bo samo po ena oseba imela vlogo zastopnice in prenašalke povratne informacije. (Lahko pa kljub temu ohranite načelo dvojnega povezovanja – premislite, kaj bi bilo najbolj primerno za vašo skupino udeleženk, glede na izkušnje in velikost skupine).

4. korak: 15 minut

- Udeleženke naključno porazdelite v manjše kroge (4–6 oseb na krog). Glede na okoliščine lahko izberete tudi kak drug način, da izoblikujete skupine.
- Vsak krog izbere po eno osebo, ki bo članica splošnega kroga. Ta delegatka bo v splošnem krogu predstavljala zaključke/konsenz svojega kroga in prenašala tja povratne informacije/konsenz iz splošnega kroga.
- Vsak krog naj dobi v razpravo in odločanje isto temo oz. vprašanje (npr. 'Ali naj svoje politične zahteve izrazimo ustno skozi predstavo ali naj to storimo ločeno?').
- Opomnite udeleženke na skupni dogovor in spodbudite tiste, ki ponavadi več govorijo, naj pustijo prostor tudi tišjim glasovom.
- Če ste že preizkusili metodo Horizontalno odločanje: Uvod in konsenz, bo koristno, da v vsakem krogu poiščete prostovoljko, ki bo prevzela vlogo facilitatorke v svojem krogu.

5. korak

15 minut – Vsak krog predebatira temo, da se izoblikujejo ideje in da dosežejo pripravljalno odločitev. Pri tem spodbujajte odločanje na podlagi konsenza in poskrbite, da bodo vsi glasovi slišani. Pazite na čas.

6. korak

15 minut – Oblikujte splošni krog, ki naj ga sestavljajo vse delegatke iz manjših krogov. Če ima katera od udeleženk dovolj izkušenj, se lahko prostovoljno javi za facilitatorko, sicer facilitacijo prevzemte same. Pred začetkom razprave v splošnem krogu pojasnite, da se po potrebi delegatke lahko vrnejo v izvirne kroge, npr. zaradi nejasnih ali nasprotujočih si predlogov. Začnite z razpravo, poskusite združiti ideje in po možnosti doseči konsenz. Če v splošnem krogu dosežete konsenz, je dobro preveriti veljavnost pripravljalnega soglasja, tako da se delegatke vrnejo v 'nižje' kroge in povprašajo, ali se vse strinjajo z odločitvijo. Tako lahko dosežete konsenz celotne skupine!

Ponovitev (neobvezno)

Ponovite 5. in 6. korak (30 minut)

V večjem krogu lahko pride do odločitve, da spet odprejo razpravo v manjših krogih, če je treba predlog dopolniti ali podati dodatne informacije. Proces se ponavlja, dokler ne dosežete konsenza. V vsaki rundi lahko v vsakem krogu izberejo drugo delegatko, če želijo. Celo priporočljivo je, da tudi druge udeleženke dobijo priložnost preizkusiti se v tej vlogi, saj se s tem na dolgi rok zmanjša tveganje za nastanek skritih hierarhij.

7. korak

15 minut – Ponovno zberite vse udeleženke. Spodbudite refleksijo o izkušnji. Pri tem lahko uporabite vprašanja, kot so:

- Kaj v procesu se vam je zdelo težko, kaj pa ne?
 - Ste imele občutek, da je bil vaš glas slišan? Kako ste se počutile ob tem?
 - Kako bi lahko dosegle, da bi bilo naslednjič lažje?
- Bodite odprte za vprašanja. Poudarite, da se večšine horizontalnega odločanja razvijajo s prakso: vsak naslednji poskus je bolj učinkovit.

8. korak

15 minut – Predebatirajte, kakšne so prednosti in slabosti sociokracije (oz. horizontalnega odločanja na sploh) in kako se razlikuje od hierarhije in glasovanja. Pri tem lahko zastavljate vprašanja, kot so:

- Kje bi lahko bila sociokracija še koristna?
- Bi jo lahko uporabili tudi v večji organizaciji/skupnosti?
- Kaj je bolj vključujoče, učinkovito, manj časovno potratno ali zabavno: sociokracija ali hierarhija?
- Ali obstajajo kakšne omejitve sociokracije?
- Ali hierarhija v sociokraciji popolnoma izgine?
- Kaj še lahko storimo, da bi zmanjšali tveganje nastanka skritih hierarhij?



Nasveti za izvajalke

· Če še nimate izkušenj s facilitacijo sestankov, vam lahko pomaga priročnik: Introduction to facilitating meetings:

https://www.seedsforchange.org.uk/downloads/short_facil.pdf

· Poskrbite za izročke s pojasnili posameznih pojmov, kot so npr. sociokracija in temeljni principi itd.

· Bodite odprte za vprašanja. Poudarite, da je večšine horizontalnega odločanja treba razvijati s prakso: vsak naslednji poskus bo bolj učinkovit.

· Spodbujajte spoštljivo in vključujoče vzdušje, kjer se upoštevajo vsi glasovi.

· Če udeleženske težko dosežejo konsenz, jih potolažite in jim razložite, da je to del učnega procesa – za razvoj veščin so potrebni čas in izkušnje.

· Morda je dobro narediti povzetek načel učinkovite, vključujoče komunikacije (npr. aktivno poslušanje, pojasnjevanje, osredotočenost). Napišite jih na plakat ali pa jih razdelite v obliki izročkov kot pomožno gradivo za praktično aktivnost.



Alternativa

Praktični del te aktivnosti je navdihnil koncept sociokracije in ne vključuje načela dvojnega povezovanja. Če ga želite povsem uskladiti s sociokratskimi načeli, vključite dvojno povezovanje: to pomeni, da vsak krog izbere po dve osebi s posebnimi vlogami – delegatko in osebo za povratne informacije. Za več informacij glej: Sociocracy for All – Double Linking



Komentar

Glej tudi naslednje metode v priročniku: Skupinski dogovor, Horizontalno odločanje: Uvod in konsenz.



Vir

<https://www.sociocracyforall.org/sociocracy/>

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Horizontalno odločanje: uvod in konsenz

Advocacy, Activist



Aktivnost predstavlja uvod v teorijo orodij za horizontalno odločanje in usposabljanje za vodeno razpravo in konsenzualno odločanje v manjših skupinah.



Ciljna skupina

Starost 12 let ali več

4 - 20 oseb (lahko se prilagodi velikosti skupine)



Okolje

Prostor, ki je dovolj velik za vse udeležence. Aktivnost je možno izvesti tudi kot dejavnost na prostem (zlasti praktični del: od 5. do 7. koraka).



Potreben čas

Do 3 ure (odvisno od velikosti skupine)



Materiali

- Projektor ali tabla za predstavitev,
- papirji za tablo,
- flomastri za pisanje po tabli,
- lepilni trak (oz. kaj podobnega, da boste lahko obesile plakate na steno).

Cilj/namen

- Razvijanje kompetenc za skupinsko odločanje.
- Učenje in preizkušanje horizontalnih orodij za odločanje.
- Opolnomočenje in učinkovito sodelovanje, brez vzpostavljanja ali jačanja hierarhije v skupini.

Navodila po korakih

Prvi del: Uvod in teorija

1. korak 30 minut

Predstavite postopke odločanja (npr. avtorsko, predstavniško in glasovanje), ki jih najpogosteje uporabljamo v naši družbi, in jih zapišite na tablo. Udeleženske vprašajte, kakšne so slabosti teh postopkov

Zastavljajte vprašanja, kot so npr:

- 'Kako se ljudje počutijo, če pri sprejemanju odločitev ne upoštevajo njihovih mnenj in potreb?'
- 'Kaj se zgodi z manjšino, ki so jo preglasovali? Kako se počutijo? Bodo še zainteresirani za nadaljne skupinske procese?'
- 'Kaj se lahko zgodi, če pred postopkom odločanja ni kakovostne razprave?'

Recite: 'Kaj, če obstaja še kak drugačen način odločanja, ki ni hierarhičen? Ali je kdo od vas že kdaj izkusil kaj podobnega horizontalnemu odločanju? Za kaj je šlo pri tem?'

Na podlagi tega na kratko opredelite, kaj pomeni horizontalno odločanje, tako da bodo vse razumele: Gre za način odločanja, pri katerem imajo vse udeleženske enako moč pri odločanju o določeni zadevi. Poudarite ključna načela horizontalnega odločanja:

- vključevnost
- enakpravnost
- spoštovanje drugih in drugačnih mnenj
- konsenz/privolitev

Na tabli podajte pregled morebitnih prednosti in slabosti horizontalnega odločanja v primerjavi s hierarhičnimi prostopi. Tako lahko npr. primerjate metodo glasovanja z odločanjem s konsenzom: Udeleženske prosite, naj navedejo še druge točke.

	Glasovanje	Konsenz
P r o s	Znan in enostaven za uporabo. Koristen, kadar je zaradi časovnih omejitev težko doseči soglasje.	Zagotavlja vključitev vseh članov, s čimer poveča verjetnost uspeha. Člani si prizadevajo sprejeti najboljšo odločitev za skupino, namesto da tekmujejo za osebne preference. Upoštevajo se vse perspektive in potrebe. Krepi sodelovanje.
C o n s	Ne omogoča razprave o mnenjih manjšine. Ne spodbuja interakcije celotne skupine. Ustvarja zmagovalce in poražence. Krepi hierarhijo.	Časovno zahtevno. Večja kot je skupina, težje je izvedba. Dinamika moči v skupini lahko oteži enakopravno sodelovanje.

2. korak - 10 minut

Določite osnovna pravila spoštljive komunikacije in enakopravne udeležbe. Pri določanju pravil vključite udeleženske (npr. z uporabo metode možganske nevihte ali oblikovanjem skupinskega dogovora - glej metodo 'Skupinski dogovor' v tem priročniku). To lahko pripomore, da si bodo udeleženske lažje zapomnile in sprejele osnovna pravila.

Če ste pravila s skupino določili že prej, lahko ta korak preskočite.

3. korak - 20 minut

Predstavite postopek odločanja s konsenzom. Ta metoda stremi k doseganju konsenza v skupini. Konsenz je stanje, ko se vse udeleženske strinjajo s predlogom. Ključ do konsenza je kakovostna razprava, ki vključuje vse udeleženske ter upošteva njihova mnenja in potrebe. Te dejavnike običajno spremlja facilitatorka, ki skuša skupini olajšati doseganje odločitve s konsenzom.

Opišite postopek skupinskega odločanja s pomočjo naslednjega diagrama:

<https://www.seedsforchange.org.uk/downloads/consflow.pdf>

- 1) Predstavite in pojasnite vprašanje.
- 2) Odprite razpravo.
- 3) Raziščite ideje v širši razpravi.
- 4) Oblikujte predlog.
- 5) Dopolnite predlog.
- 6) Preizkusite konsenz.
- 7) Predebatirajte, kako uresničiti odločitev.

4. korak - 30 minut

Predstavite facilitacijo kot orodje, ki podpira skupine pri procesih odločanja. Brez facilitacije v razpravi najverjetneje prevladajo bolj ekstroverne osebe in osebe z naravno avtoriteto, mnenja ostalih pa so večkrat spregledana. Tako doseženo odločitev bi lahko sprejeli s tihim nesoglasjem ali celo kljub izrecnemu nestrinjanju nekaterih udeleženk. Po drugi strani pa facilitatorka ne sme sprejemati ali predlagati odločitev. Da zmanjšamo tveganje zlorabljanja vloge facilitatorke, ki bi določeni osebi omogočila večji vpliv na skupino, je običajno, da se članice skupine na posameznih srečanjih izmenjujejo v tej vlogi.

Opišite ključne veščine facilitiranja:

- Aktivno poslušanje (glej tudi: <https://www.seedsforchange.org.uk/activelisting>)
- Podvprašanja - zastavljanje vprašanj za razjasnitev
- Povzemanje - na kratko ponovite predloge in zamisli, ki jih ponudijo druge.

Opišite tudi osnovna orodja facilitacije, ki jih facilitatorke uporabljajo za lajšanje procesa odločanja:

- Krogi: Ljudje naj sedijo v krogu, tako da lahko vse udeleženske po vrsti izrazijo svoja mnenja o vprašanju ali predlogu.
- Nevihta idej (možganska nevihta): Spodbujanje udeleženk, da predlagajo čim več različnih idej.
- Razprava v manjših skupinah/parih: V večjih skupinah je komu lahko nerodno pri izražanju svojih mnenj, v manjših skupinah pa lažje aktivno sodeluje.
- Preverjanje temperature: Če facilitatorka ni prepričana, kašno je mnenje skupine o določenem predlogu, lahko vse udeleženske prosi, da z rokami pokažejo, ali in kako jim je predlog všeč. Bolj ko je komu predlog všeč, višje naj dvigne roke, in obratno: manj kot ji je predlog všeč, nižje naj spusti roke. Roke v višini pasu pomenijo, da oseba ni ne za predlog ne proti.

Predstavite tudi še druga orodja, ki facilitatorki pomagajo ohranjati spoštljivo in vključujoče vzdušje, npr:

- Opominjanje na temeljna pravila spoštljive komunikacije in enakopravne udeležbe.
- Naslavljanje vprašanj na manj zgovorne udeleženske.
- Intervencije (nevsiljivo prekinjanje dominantnih govork in preusmerjanje pogovora nazaj k vsej skupini).
- Uvedba predmeta, ki ga morajo udeleženske držati v rokah, da lahko govorijo. To lahko pomaga uravnati, kdo govori, in spodbudi druge, naj počakajo, da pridejo na vrsto.

Seznam opisanih veščin facilitacije (aktivno poslušanje, pojasnjevanje, povzemanje) in orodij (krogi, nevihta idej, razprava v majhnih skupinah, preverjanje temperature) napišite na velik papir in obesite na vidno mesto, da ga bodo vse videle.

Drugi del: Praktični preizkus

5. korak – 15 minut

Ta del predstavite kot način praktičnega usposabljanja:

'Poskusimo še same! Preskusite facilitirano razpravo v manjših skupinah in poskusite doseči konsenz.'

Če je le mogoče, naj do vprašanja za usposabljanje pridejo udeleženke same. Če nimajo nobenih predlogov, imejte sami pripravljeno kakšno vprašanje. Poskusite se izogniti preveč zapletenim ali spornim temam. Raje izberite kaj preprostega, kar bo olajšalo usposabljanje za facilitatorke.

6. korak – 45 minut

Oblikujte skupine po 4-5 oseb (odvisno od števila udeleženek) in v vsaki od skupin prosite, naj ena prostovoljka prevzame vlogo facilitatorke. Manjšim skupinam naročite, naj si poiščejo primerne prostore dovolj daleč narazen, da jih druge skupine ne bodo motile. Skupine imajo na voljo 30 minut (15 minut za razpravo in 15 minut za doseganje konsenza). Ko se aktivnost začne, sproti preverjajte pri vsaki skupini, kako napreduje, in po potrebi pomagajte facilitatorkam. Na čas jih opomnite po 20 minutah in potem še 5 minut pred koncem vaje.

Tretji del: Refleksija in zaključni pogovor

7. korak – 30 minut

Spet se zberite v celi skupini. Udeleženke prosite, naj povejo, kako se počutijo, nato pa jih povprašajte o izkušnjah in spoznanjih glede procesa. Pogovorite se o tem, s kakšnimi izzivi so se soočale in kakšne strategije so razvile, da bi jih premagale. Zastavljate lahko vprašanja, kot so:

- Se vam je posrečilo doseči konsenz? Če ne, ali menite, da bi lahko dosegle konsenz, če bi imele na voljo več časa?
- Je kakšno od mnenj močno nasprotovalo kakemu drugemu mnenju? Kako ste rešile takšno zagato?
- Je katera od vas govorila mnogo več kot druge? Kako ste se soočile s tem?
- Ali katera od vas sploh ni nič povedala ali pa je zelo malo govorila? Kako ste se soočile s tem?
- Ali ste med razpravo kdaj obtičale na mrtvi točki? Kako ste se soočile s tem?

Udeleženke spodbudite, da je večšine, potrebne za horizontalno odločanje, mogoče vaditi tako kot katerokoli drugo večšino, in da bodo z vsakim poskusom postale bolj učinkovite. Če v kateri od manjših skupin niso dosegle konsenza, jim pojasnite, da doseganje konsenza v tem primeru ni bilo bistvenega pomena. Poudarite, da je sposobnost horizontalnega odločanja mogoče trenirati.



Nasveti za izvajalke

Poskrbite za izročke z materialom o vseh naštetih pojmi (npr. procesi skupinskega odločanja v naši družbi, horizontalno odločanje itd.) ali pa jih poskusite nazorno prikazati na plakatih, da ne bo prevelika količina informacij zmedla udeleženk.



Vir

Konsenz:

<https://www.seedsforchange.org.uk/consensus>

Uvod v facilitacijo sestankov:

https://www.seedsforchange.org.uk/downloads/short_facil.pdf

Območje nerganja:

https://wiki.p2pfoundation.net/Diamond_of_Participation

Diagram poteka doseganja konsenza:

<https://www.seedsforchange.org.uk/downloads/consflow.pdf>



Alternativa

- Če imate dovolj časa, ponovite 5. in 6. korak še s kakšno drugo temo in facilitatorko v vsaki skupini.
- Namesto konsenza lahko izberete tudi privolitev, ko jo je lažje doseči.
- V primeru, da delate z večjo skupino: Če veste, da bo prostor premajhen in da se bo morala skupina za praktični preizkus (6. korak) porazdeliti po ločenih prostorih, je bolje, da shemo konsenza in veččin ter orodij za facilitacijo natisnete in jo kot gradivo razdelite facilitatorkam vsake od skupin.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Razumevanje družbenih medijev

Activist



Poanta aktivnosti je kritična uporaba družbenih medijev in potencial le-te za odpiranje družbenih in političnih vprašanj.



Ciljna skupina

Mlade, stare od 15 do 23 let

15 do 20 udeleženk



Okolje

Dovolj velika soba ali prostor za vse udeležence.



Potreben čas

1.5 ure



Materiali

- Papir,
- pisala,
- natisnjene novice z družbenih medijev o temi, ki jo želite obravnavati. Med njimi naj bo vsaj en primer lažne ali zavajajoče novice.

Cilj/namen

Namen aktivnosti je razvijati veščine kritičnega mišljenja pri uporabi družbenih medijev in zavedanje o zavajajočih ali lažnih novicah, ki se pojavljajo v digitalnem svetu, ter učenje, kako se učinkovito angažirati na področju družbenih in političnih vprašanj na družabnih platformah, zlasti kar se tiče ustvarjanja in razširjanja vsebin.

Navodila po korakih

1. korak

Udeleženke razdelite v pare. Vsaka udeleženka naj pripravi tri izjave o sebi, pri čemer naj bosta dve izjavi resnični, ena pa lažna. Druga udeleženka mora uganiti, katera od izjav je lažna. Nato zamenjata vlogi. (5 minut)

2. korak

Vse udeleženke se spet združijo v eno skupino. Dajte jim dovolj časa, da se lahko pogovorijo o prejšnjem koraku (10 minut).

Zastavite jim lahko naslednja vprašanja:

- Ste uganile, katera trditev je bila lažna?
- Kako ste uganile? Kakšne namige ste odkrile?

3. korak

Udeleženke razdelite v manjše skupine. Vsaki skupini dajte kopijo novic z družbenih omrežij o določeni temi z vsaj enim primerom lažne novice (npr. migracije, podnebna kriza). Ko preberejo novice in si ogledajo slike, jih prosite, naj se pogovorijo o naslednjih vprašanjih (10 min):

- So se jim novice zdele zanimive? Kaj jih je pritegnilo in kaj ne?
- Ali so bile novice, ki so jih obravnavale, pristne ali lažne?
- Zakaj tako mislijo?
- Kako bi se lahko o tem prepričale?

4. korak

Udeleženke ponovno povabite v eno samo skupino, kjer naj poročajo, o čem so razpravljale v manjših skupinah. Razkrijte jim, katera novica je bila lažna. Vzemite si čas za razpravo o naslednjih vprašanjih (15 minut):

- Ali ste na spletu že kdaj naletele na zavajajoče ali lažne novice? Kako pogosto?
- Kako ste ugotovile, da gre za zavajajoče ali lažne novice? Kako jih lahko prepoznamo?
- Kaj je glavni razlog, da se odločite določene informacije deliti na družabnih omrežjih?
- Iz katerih virov običajno pridobivate informacije?

5. korak

Udeleženke razdelite v enake manjše skupine kot prej. Vsaka skupina dobi nalogo, da na podlagi novic, ki so jih dobile v 3. koraku (to zadeva tudi lažne novice, saj so lahko tudi kampanje na družbenih medijih lažne ali zavajajoče) pripravi kampanjo na družbenih medijih v obliki objave, videoposnetka ipd. (same lahko izberejo družabno platformo). Preden začnejo, naj razmislijo o ciljni skupini, ki jo hočejo nagovoriti s kampanjo, o sporočilu, ki ga želijo posredovati in kako narediti kampanjo čim bolj učinkovito in privlačno. Vsaka skupina naj idejo zapiše/začrta na list papirja. (25 minut)

6. korak

Vsaka skupina predstavi svojo zamisel ostalim. Druge skupine komentirajo posamezne ideje in razpravljajo o naslednjih vprašanjih (15 minut):

- Katera od predstavljenih kampanj bi bila po vašem mnenju najbolj uspešna? Zakaj?
- Kaj menite o kampanji, ki temelji na lažnih novicah? Kako se počutite ob tem?
- Ste že kdaj sodelovale v kakšni kampanji na družbenih medijih? Kako? Kaj vas je pritegnilo?

7. korak

Vzemite si čas za razpravo in oceno aktivnosti (10 minut).



Nasveti za izvajalke

- Pomembno je, da imate nekaj predhodnih informacij o orodjih za prepoznavanje zavajajočih ali lažnih novic.
- Poskrbite, da bodo vse udeleženke sodelovale in da bodo govorile ena za drugo, ne vse hkrati.
- Prisluhnite drugim in pokažite spoštovanje do stališč vseh udeleženk.



Komentar

Gre za zanimivo aktivnost za obravnavanje problematike lažnih in zavajajočih novic na spletu ter za prikaz, kakšen izziv je lahko uporaba družbenih medijev, a tudi, kako je lahko koristna.



Alternativa

V 3. koraku lahko udeleženke, namesto da berejo novice v majhnih skupinah, tudi napišejo lažen ali resničen članek, pri čemer naj poskušajo biti čim bolj prepričljive. Potem naj ga preberejo preostalim skupinam, ki morajo ugotoviti, ali je članek resničen ali lažen.



Vir

Metodo je navdihnil pristop, ki so ga razvile v okviru projekta E-trick your mind, pri katerem sodelujejo partnerske organizacije iz Slovenije (Zavod Voluntariat in Humanitas), Irske (Comhlámh) in Češke republike (INEX - Sdružení dobrovolných aktivit) in se financira prek programa EU Erasmus+.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Svetovna kavarna o migracijah

Advocacy, Activist



Aktivnost je zamišljena v obliki svetovne kavarne, kar je tehnika namenjena poglobljeni razpravi, analizi in upoštevanju različnih mnenj, predlogov in rešitev. Primerna je tako za manjše kot tudi za večje skupine udeleženk in lahko jo uporabljamo za raziskovanje katerekoli tematike.



Ciljna skupina

Delali smo z mladimi, starimi od 15 do 23 let, vendar pri tej metodi pravzaprav ni starostnih omejitev:

Najmanj 10 oseb; bolje se obnese v skupinah do 30 oseb, lahko pa jo prilagodimo tudi za večje skupine.



Potreben čas

Ovisno od števila krogov, vsak krog naj traja približno 15 minut.



Okolje

Soba ali prostor, dovolj velik za vse udeleženske. Prostor mora biti opremljen z zadostnim številom miz in stolov.



Materiali

- Samolepilni listki,
- flomastri,
- svinčniki,
- veliki listi papirja
- tabla.

Cilj/namen

Namen aktivnosti je izmenjati in vključiti čim več različnih vidikov in pogledov na migracije, s tem da k sodelovanju pritegnemo vse udeleženske in jih na ta način povežemo.

Navodila po korakih

Priprava

Celoten prostor uredimo kot kavarno. Udeleženske oblikujejo skupine po štiri do šest oseb (odvisno od števila udeleženk) okrog posamezne mize; na vsaki mizi naj bodo tudi papir in pisala.

1. korak

Za vsako mizo naj bo po ena udeleženka v vlogi prostovoljne gostiteljice/facilitatorke (dobro je, da že ima izkušnje s facilitiranjem). Njihova naloga je, da zagotavljajo odprt, jasen in spoštljiv pogovor. Gostiteljice naj vedno ostanejo pri isti mizi, ostale udeleženske pa se menjajo v vsakem krogu. Vsakič, ko se začne nov krog, gostiteljice povzamejo glavne ideje in ključne ugotovitve prejšnjih krogov za nove udeleženske. Na koncu procesa, gostiteljice povzamejo ključne ugotovitve, do katerih so prišle za svojo mizo.

2. korak

Udeleženske razdelite v toliko skupin, kot je miz, in vsaki skupini dodelite mizo. (10 minut).

3. korak

Zastavite uvodno vprašanje o migracijah. Vsa vprašanja napišite na tablo sredi sobe ali na kartice na mizah; glavno je, da lahko vse vidijo vprašanja.

Primeri možnih vprašanj:

Iz kakšnih razlogov ljudje zapustijo kraj izvora?

Ali menite, da se ti razlogi spreminjajo skozi zgodovino? Če je odgovor da, kako so se spreminjali?

Pri vsaki mizi naj iztočnice, misli in predstavitve zapišejo na velik list papirja ali na tablo. Vodja usposabljanja naj se med razpravo sprehaja od mize do mize in spodbuja sodelovanje in pogovor.

4. korak

Naznanite, da je prvega kroga konec in prosite udeleženske (razen gostiteljic), naj se pomaknejo h kaki drugi mizi. Nadaljujte z naslednjim krogom.

Možna vprašanja za vsak krog:

- Kako lahko ljudje vplivajo na novo okolje, ki pridejo vanj?
- Kako lahko novo okolje vpliva na ljudi, ki pridejo vanj?
- Kakšne izzive predstavljajo migracije (tako za tiste, ki se selijo, kot za okolje, kamor prihajajo)?
- Kakšne priložnosti prinaša selitev (tako za tiste, ki se selijo, kot za okolje, kamor prihajajo)?
- Kako bi lahko ustvarili in zagotovili mirno in plodno sobivanje med migranti in novim okoljem, tako da bi dosegli vzajemno razumevanje?

5. korak

Faza refleksije. Gostiteljice imajo na voljo pet minut, da povzamejo ugotovitve svojih miz. Nato udeleženske vprašajte, če bi želele še kaj dodatno pojasniti ali spremeniti, in razložite, kaj se bo zgodilo z rezultati svetovne kavarne (npr. zbiranje idej in spoznanj ter poglobljena analiza). Nato se udeleženkam zahvalite za sodelovanje in uradno zaključite svetovno kavarno. (25 minut)



Nasveti za izvajalke

- Za bolj pristno kavarniško vzdušje lahko pri mizah ponudite pijačo, piškote, cvetje itd.
- Zelo pomembno je, da se držite odmerjenega časa – pomaga, če lahko koga zadolžite, da spremlja čas.
- Dobro je imeti tudi zvonec ali kakšno drugo orodje, s katerim lahko naznanite čas za menjavo mize.



Komentar

V projektu smo obravnavali temi migracij in podnebne krize.



Vir

Prirejeno po:

Udeležba uporabnikov:

<https://www.user-participation.eu/sl/nacrtovanje-procesa/5-korak-participativne-metode/nacrtovanje-prihodnosti-vizije-strategije-projekti/svetovna-kavarna>

Društvo moderatorjev Slovenije

(SLOVENIAN ASSOCIATION OF FACILITATORS):

<https://drustvo-moderatorjev.si/o-moderiranju/primeri-iz-prakse/svetovna-kavarna/>



Alternativa

Vprašanja lahko spremenite ali jih prilagodite starosti skupine. Metodo lahko uporabite tudi za katero koli drugo temo, ki jo želite obravnavati. Pri našem projektu smo se ukvarjali z volitvami v Evropski parlament leta 2024, zato smo pred svetovno kavarno izvedli dodatno sejo, na kateri smo se osredotočili na volilne programe strankarskih skupin.

Če tudi sami delate z mladimi na temo volitev, lahko metodo prilagodite na naslednji način: Natisnite volilne programe vseh strank ali strankarskih skupin, ki kandidirajo, v povezavi z določeno temo. Nekatere stranke lahko imajo na to temo deset strani programa, druge pa je sploh ne omenjajo ali pa jo omenjajo le s stavkom ali dvema. Natisnjeno gradivo pustite na različnih mizah, pri tem jasno označite, za program katere stranke gre.

Nato udeleženske razdelite v manjše skupine in vsaki dodelite po en program določene stranke, ki naj ga obdelajo.

Prva naloga je, da pripravijo povzetke strankarskih zahtev o določeni temi.

V naslednjem koraku poteka skupna razprava o tem, kaj mislijo o programu, ali se strinjajo z zahtevami ali ne in kaj manjka.

V tretjem koraku lahko podajo svoje predloge. Namesto tretjega koraka lahko odprete tudi bolj splošno razpravo v svetovni kavarni na isto temo, kot smo opisali zgoraj. Na koncu lahko skupine svoje delo predstavijo drugim, tako da vse dobijo vpogled v različne volilne programe in kritičen razmislek o njih. Pomembno je, da ustvarite prostor za kritično razpravo o zahtevah in programih ter po potrebi pojasnite neznane izraze.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Igra vijolične in rumene države

Artistic, Activist

Gre za simulacijsko igro, kjer se udeleženske razdelijo v dve skupini, vijolično in rumeno, ki simbolizirata vsaka svojo državo.

Vijolično državo zaradi globalnega segrevanja prizadanejo poplave, državljanke vijolične pa morajo bežati, da se ne utopijo. Rumena država opazi, kaj se je zgodilo vijolični državi, vendar pa tam živijo v bogati kapitalistični družbi. Ker so državljanke zelo zaposlene s svojimi življenji, še niso dosegle dogovora o možnih rešitvah.



Ciljna skupina

Mlade, stare 15 do 30 let

4 - 30 oseb v 2 skupinah



Nasveti za izvajalke

Na začetku udeleženske sprašujte o lastnih državah (kakšna je hrana, oblačila, barve itd.). To jim bo pomagalo, da se resnično poistovetijo z državo. Ideje, ki jih udeleženske izrazijo, podkrepite s tem, da jih glasno ponovite.



Komentar

Vajo smo razvile za potrebe mladih aktivistk, da bi lahko preizkusile ideje v zvezi s podnebnimi spremembami in migracijami. Ko smo igrale igro, so se nekatere udeleženske odločile, da raje utonejo, kot da bi pobegnile, in da je odločanje trajalo tako dolgo, da je politična in finančna pomoč bogate države prišla prepozno. Ne glede na to so se nekatere aktivistke raje odločile za takojšnjo pomoč kot za dolgotrajne demokratične procese. Igra bi lahko imela različne ideje/izide. To je odvisno tudi od skupine, njenih značilnosti in skupinske dinamike.



Okolje

Soba ali prostor, dovolj velik za vse udeleženske



Potreben čas

60-80 minut



Materiali

Ni potrebna



Alternativa

Igra vijolične in rumene države kot intervencija forumskega gledališča v javnem prostoru (5 minut in še 40 minut za intervencije mimoidočih - potrebna je vsaj ena predhodna vaja in pa, da se moderatorka dobro pripravi).



Vir

Razvili udeleženci Caleb Zöttl in Ida Bürgermeister na podlagi metod Gledališča zatiranih.

Cilj/namen

Cilj aktivnosti je udeleženkam omogočiti, da se postavijo v kožo migrantk, odločevalk, zatiralk in zatiranih. Udeleženke lahko tako preizkusijo lastne zamisli o možnih rešitvah, saj jih lahko preizkusijo v državi, ki jo zastopa njihova skupina.

Navodila po korakih

1. korak

Udeleženke se razdelijo v dve skupini. Pojasnite jim, da skupini simbolizirata dve državi. Vsaka država izbere barvo, s katero se poistoveti (npr. vijolično, rumeno ipd.), in značilno jed svoje države. Razložite jim, da je eno državo poplavilo, druga pa je na varnem in bogata.

2. korak

Obe skupini povprašajte, kako bosta ukrepali v zvezi z naravno nesrečo in kako se bosta odzvali vsaka v svojem položaju.

3. korak

Udeleženke povabite, naj preizkusijo različne zamisli glede odzivanja na ta problem, tako da jih izrazijo na glas in jih predebatirajo, se o njih pogovorijo z ljudmi iz druge države, se preselijo tja, podprejo njihove potrebe, itd.

4. korak

Vodja igre moderira gledališko improvizacijo različnih idej in vodi pogovor o možnih posledicah le-teh.

5. korak

Posamezni izidi igre:

morda so prebivalke utonile, morda so pobegnile v drugo državo, morda je demokratično odločanje trajalo tako dolgo, da so vsi ljudje pomrli, morda določene aktivistke niso čakale na demokratične odločitve in so odšle pomagat na lastno pest, morda so vzpostavile most med obema državama, morda so naletete na kak kratkoročni nujni primer in/ali našle dolgoročno rešitev, ki bi koristila obema državama.

6. korak

Refleksija:

Kako ste doživljale igro?

Kaj ste ugotovile?

Kakšni so občutki glede lastnega aktivizma, političnega odločanja in odgovornosti?

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Prizori sprememb: Forumsko gledališče na temo CTR

Artistic, Activist, Advocacy



Delavnica udeleženkam predstavi tehnike forumskega gledališča iz knjige Gledališče zatiranih Augusta Boida in jih naveže na cilje trajnostnega razvoja (CTR). Prek skupnega dela, ustvarjalnega razvijanja prizorov in interaktivne predstave udeleženke kritično raziskujejo družbene in globalne probleme.



Ciljna skupina

Mlade stare od 15 do 35 let

5 – 26 oseb, razdeljenih v manjše skupine po 3 do 7 udeleženk.



Potreben čas

2,5 – 6 ur



Okolje

Večji zaprt ali zunanji prostor, da lahko skupine ločeno vadijo in nastopajo.



Materiali

- Predstavitev teorije (npr. s programom PowerPoint),
- kartice ali povzetki CTR,
- sporazum o varnem prostoru (glej: metodo Skupnski dogovor).

Cilj/namen

Cilj aktivnosti je udeleženkam omogočiti, da raziskujejo družbene in globalne probleme s pomočjo metod forumskega gledališča. Prek gledališkega uprizarjanja konfliktov in eksperimentiranja z intervencijami se naučijo predstavljati in vaditi alternativne rešitve. Metoda spodbuja kritično mišljenje, empatijo, skupno reševanje problemov in razvijanje alternativnih rešitev za izzive resničnega življenja, ki jih predstavijo v gledaliških prizorih.

Navodila po korakih

1. korak: Predstavitve teorije - 15 minut

- Kratek uvod v cilje trajnostnega razvoja (CTR): Kaj so in zakaj so pomembni?
- Primer: CTR 16 (Mir, pravičnost in močne institucije): avtohtona skupnost v Kolumbiji in mirovni pogovori.
- Razložite, da bo vsaka skupina udeleženk lahko obravnavala tiste cilje trajnostnega razvoja, ki so jim blizu, in s pomočjo metode forumskega gledališča ustvarila kratke prizore na to temo.
- Vizualna podpora: narišite ali pokažite 'diagram forumskega gledališča' (npr. naraščanje in preobrazba konflikta).

2. korak: Ogrevna vaja - 5 minut

- Udeleženke prosto hodijo po prostoru.
- Zamislite si neki lik, ki ne bo vi (ko si ga predstavljate, se ustavite in dvignite roke).
- Izberite si neko številko glede notranjega doživljanja (1 = negotova, 10 = zelo prepričana) in o zunanjem videzu (1 = vidno negotova, 10 = povsem samozavestna).
- Pogovarjajte se z drugimi udeleženkami kot ta lik (pozdravljajte jih, predstavite se in pokažite, kakšen je vaš 'habitus').
- Na koncu se otresite lika.

3. korak: Priprava prizorov - 25 minut

- Oblikujte 3 skupine, ki naj ustvarijo vsaka po en kratek prizor, a brez srečnega konca. Skupine imajo 20 minut časa za pripravo eno- do dvominutnega prizora.
- Izberite eno jasno določeno temo in konflikt, vse udeleženke naj upodabljajo like, ki se znajdejo v predstavljeni situaciji. Vsaka skupina naj si izbere en CTR, potem pa vsaki skupini predlagajte po tri besede kot izhodišče za pripravo prizorov.
- CTR 1 Odprava revščine: stanodajalec, kapitalizem, oče samohranilec
 - CTR 2 Odprava lakote: veleblagovnica, odpadna hrana, prosilka za azil
 - CTR 3 Zdravje in dobro počutje: tovarna, rešilni avto, delavka
 - CTR 4 Kakovostno izobraževanje: zasebna šola, družbeno-ekonomsko ozadje, učenka
 - CTR 5 Enakost spolov: novičarski kanal, seksizem, nebinarna oseba
 - CTR 6 Čista voda in sanitarna ureditev: onesnaženje, privatizacija vode, deklica

- CTR 7 Cenovno dostopna in čista energija: plin, inflacija, pes
- CTR 8 Dostojno delo in gospodarska rast: tovarna tekstila, nemiri, ženska vodja oddelka
- CTR 9 Industrija, inovacije in infrastruktura: naložbe, promet, medicinska sestra
- CTR 10 Zmanjšanje neenakosti: birokracija, deportacija, oseba, ki se skriva
- CTR 11 Trajnostna mesta in skupnosti: smog, korupcija, županja
- CTR 12 Odgovorna poraba in proizvodnja: tovarna pametnih telefonov, povečana poraba, najstnice, ki delajo v rudniku
- CTR 13 Podnebni ukrepi: vlada, energija iz premoga, družina
- CTR 14 Življenje v vodi: vlečne mreže, izumrtje vrst, ribič
- CTR 15 Življenje na kopnem: gozd, biotska raznovrstnost, avtohtona skupnost
- CTR 16 Mir, pravičnost in močne institucije: skupina upornic, diktator, bratje in sestre na begu
- CTR 17 Partnerstva za doseganje ciljev: jedrska bomba, gospodarske sankcije, predsednica

4. korak: Izvedba in intervencije - 1 – 5 ur

- Vsaka skupina posebej predstavi svojo prizor.
- Prizor še enkrat ponovijo: tokrat lahko gledalke ustavljajo predstavo in intervenirajo tako, da:
 - a) prevzamejo vlogo določenega lika in ga nadomestijo v prizoru ali
 - b) zastavijo igralkam nekaj vprašanj, preden te nadaljujejo prizor.
- Pravilo: pri reševanju konflikta ni dovoljeno nadomestiti zatiralke na najvišjem položaju.
- Omejite se na eno intervencijo na skupino; udeleženke na odru ostajajo v vlogi, gledalke, ki vstopajo v prizor, pa poskušajo predlagati izboljšave ali drugačne možnosti.
- Jokerjevo moderiranje: skupaj z občinstvom odštevajte '3, 2, 1, akcija!', nato jim zastavljajte vprašanja, npr.: Kaj se vam zdi narobe pri tem, kar vidite na odru? Kakšne skrivne želje imajo posamezni liki? Z občinstvom in igralkami razpravljajte o tem, kakšna se jim je zdela intervencija in kaj se je spremenilo.

5. korak: Refleksija - 15 minut

Vzemite si čas za ustrezno refleksijo izkušnje v manjših skupinah ali na plenarnem zasedanju, odvisno od velikosti skupine.



Nasveti za izvajalke

- Preberite si gradivo o gledališču zatiranih; varno vodenje intervencij je bistvenega pomena.
- Če nimate dovolj časa, se osredotočite na predstavitev teorije in eno ali dve ogrevalni vaji, potem pa vsaki od skupin omogočite, da ustvari krajše ali kombinirane prizore. Po potrebi intervencije omejite na eno samo za vsako skupino.



Komentar

Metoda je primerna za izobraževanja ali usposabljanja, ki v ospredje postavljajo izkustveno učenje in družbeni angažma. Bodite pozorne na skupinsko dinamiko, zagotovite varen prostor za ustvarjalno izražanje in prihranite dovolj časa za temeljito refleksijo.



Alternativa

Aktivnost lahko izvajate na različne načine, odvisno od izkušenosti udeleženk, velikosti skupine in časa, ki ga imate na razpolago. Predstavitev teorije lahko na primer izvedete s pomočjo videa ali digitalnih diapozitivov namesto s plakati. Končno refleksijo lahko izvedete v obliki skupinske razprave namesto individualnega pisnega poročila.



Vir

Predstavljeno različico si je zamislila in opisala udeleženka Ida Bürgermeister v okviru magistrske naloge: Bürgermeister, I. (2025). Scenes of Change – An Action Research on the Application of Forum Theatre in ESD and Green Pedagogy. Hochschule für Agrar- und Umweltpädagogik.

Pomembnejša literatura:

- United Nations. (2015). Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development [Department of Economic and Social Affairs]. <https://sdgs.un.org/publications/transforming-our-world-2030-agenda-sustainable-development-17981>
- Freire, P. (1970). Pedagogy of the Oppressed. <https://www.fachportal-paedagogik.de/literatur/vollanzeige.html?FId=3073910>
- Boal, A. (2013). Übungen und Spiele für Schauspieler und Nicht-Schauspieler. Suhrkamp Verlag.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Štejmo do 7

Artistic



Udeleženke preizkusijo, kako hitro se odzivajo, kako pozorne so in kakšne zadržke imajo v okolju, ki ne obsoja neuspeha.



Ciljna skupina

Vsaka skupina udeleženk, ki nimajo težav s sluhom in lahko premikajo gornje okončine (v nadaljevanju navajamo tudi druge možnosti). Priporočena starost je 12 let ali več, vendar je igro mogoče prilagoditi tudi za mlajše.

5 – 30 oseb



Okolje

Odprt prostor ali dovolj velika soba za vse udeleženke.



Potreben čas

10-20 minut

Cilj/namen

Namen dejavnosti je razvijati pozornost in odzivni čas ter se ob tem poigrati s problematiko neuspeha.

Navodila po korakih

1. korak:

Priprava!

(1 minuta)

Udeleženke se razdelijo v skupine po 5-9 oseb, ki stojijo vsaka v svojem krogu, tako da so obrnjene v notranjost kroga. Kdorkoli lahko začne s podajanjem 'impulza' tako, da se dotakne svoje leve ali desne rame, hkrati pa glasno reče 'Ena!'. Oseba, ki stoji ob iniciatoriki na strani rame, ki se je dotaknila, je naslednja na potezi. Dotakne se svoje leve ali desne rame in glasno reče 'Dva!'. In tako naprej, dokler ne pridemo do števila 'Sedem!'. Nato naslednja oseba spet začne z 'Ena!'.

2. korak:

Izziv!

(1 minuta)

Namesto da reče 'Sedem!', naj sedma oseba molče poskoči z rokami vzdolž telesa. Signal potuje 'skoznjo' do naslednje osebe, ki nato spet začne z 'Ena!'. Če se na primer oseba, ki reče 'Šest!' z roko dotakne svoje leve rame, oseba na njeni levi molče poskoči, nato pa naslednja oseba na levi strani reče 'Ena!' in se dotakne svoje rame kot v prvem koraku.

3. korak:

Neuspeh?

(3 minute)

Napaka je, če, na primer, sedma oseba reče 'Sedem!', namesto da bi molče poskočila, ali če kdo napačno razvrsti številke. Vsakdo naj bo sodnik lastnih napak – izogibajmo se kazanju s prstom, raje pustimo udeleženkam, naj same spoznajo, kdaj se zmotijo. Ko se kdo zave, da se je zmotila – steče po zunanji strani kroga in pri tem veselo kriči: 'Ja! Zmotila sem se! Juhu!' – ali kaj podobnega. Ko preteče cel krog, se ponovno pridruži skupini. Medtem skupina nadaljuje z igro, pri tem pa izpusti osebo, ki teče.

4. korak:

(3-10 minut)

Spodbudite udeleženke, naj izberejo določen tempo igre in se ga držijo. Tako dobite še en kriterij za napako – ustavljanje tempa s prepočasnim odzivanjem.

5. korak:

(3-10 minut)

Če sta v igri dve ali več skupin naj, ko kdo naredi napako, teče okrog kroga in veselo kriči, potem pa naj se pridruži skupini, ki ima najmanj udeleženk.

6. korak:

Igra lahko traja neskončno dolgo – ni kriterijev za 'zmago'.



Nasveti za izvajalke

Predstavitev in razlaga pravil

Igro je lažje pokazati kot razložiti z besedami. Običajno razložim pravila eni skupini, ostale pa prosim, naj opazujejo, potem pa naredim obhod po skupinah, da se prepričam, ali so vse razumele 1. korak, preden nadaljujem. Enako velja za vse naslednje korake. Ko se igra začne, je bolje, da nadaljne korake razlagate vsaki skupini posebej.

Niso zadovoljne?

Če kdo ne želi kričati - ni problema! Svoja čustva lahko izrazi tudi kako drugače - s skakanjem, kriljenjem rok ali brundanjem med tekom.

Prav tako se lahko odločite, da namesto 'Hura, zmotila sem se', uporabite 'Oooh, neeee, zmotila sem se', ampak tako, da to izrečejo v zafrkljivo pretiranem tonu.

Kako narediti igro bolj zahtevno?

1. Če v skupini govorijo več jezikov, lahko po 5. koraku udeleženkam predlagate, naj štejejo vsaka v svojem maternem jeziku. Bonus točke, če uporabijo številke, ki se jih naučijo med igro!
2. Vsako številko lahko nadomestite s kakšno drugo akcijo, na primer, namesto da rečejo 'Dva!', naj udeleženke naredijo pirueto ali izgovorijo eno od 'zahtev mladih'. S tem lahko igro spremenite v performativno točko.
3. Pospešite tempo! Igra postane težja, če jo igrate zelo hitro. Poskrbite, da skupina prilagodi tempo udeleženkam, ki imajo največ težav.

Kako narediti igro manj zahtevno?

Začnite počasi!

Poudarite, da je vsaka od udeleženk odgovorna za priznavanje lastnih napak.



Alternativa

Če udeleženke, s katerimi igrate, ne morejo stati ali skakati, lahko igrate tudi v sede ali v leže. Skok zamenjajte z gibanjem, ki je v okviru zmožnosti udeleženk.

Slušno ovirane udeleženke? Prosite jih, naj številke pokažejo s prsti ali uporabijo nacionalni znakovni jezik.

Mlajše udeleženke?

Namesto do 7 naj štejejo samo do 4.



Vir

Gre za različico Klovnske igre, ki jo uporabljamo v cirkusu, da razvijamo zavedanje in odzivni čas. V improvizaciji in na odru je hitra pamet glavna. Tako se učimo ohranjati pozornost, se hitro odzivati, pa tudi, da ne zapademo v rutino, saj moramo vedenje prilagajati spreminjajočim se pravilom. Večjezične in vključujoče različice v 5. koraku je zasnoval Adam Banach.



Komentar

Ko smo izvajali to igro, je prišla zelo prav za sproščanje napetosti. Bili smo ravno v težki fazi ustvarjalnega procesa in ko so se tako udeleženke kot osebje sprostile in si dopustile igrati, delati napake in jih celo slaviti, smo ustvarile res posebno doživetje.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Igra s palicami

Artistic



Udeleženke se pomerijo med sabo v igri, ki temelji na spretnosti, pri čemer privzemajo različne vloge.



Ciljna skupina

Mlade, stare 12 let ali več.

2 – 30 oseb



Potreben čas

30–60 minut



Okolje

Odprt prostor ali soba, dovolj velika za vse udeleženke.



Materiali

Po ena zglajena palica (dolga vsaj 1,2 m) za vsako udeleženko.

Cilj/namen

- Prek utelešene igre vlog vaditi, kako se same razlikujemo od likov, ki jih igramo.
- Razvijanje gibčnosti, prezenca in pozornosti.
- Raziskava fizičnih pragov in prehodov (po navidihi tehnik Michaela Čehova).

Navodila po korakih

1. korak: Priprava

(3 minute)

S palicami zarišite krog na tleh, tako da se konci vseh palic stikajo.

Udeleženske naj se postavijo zunaj kroga, korak stran, obrnjene navznoter.

2. korak: Razložite igro s palicami

(1 minuta)

Pravila demonstrirajte v živo z udeleženko prostovoljko.

Osnovna pravila:

Po dve igralki si stojita naproti v razdalji ene palice.

Skupaj držita palico navpično na sredini med sabo, pri čemer je en konec na tleh.

Ena od igralk nagne in potisne palico proti drugi, ta jo ujame, preden pade, in jo poda nazaj.

Spodnji konec palice naj bo ves čas na tleh.

Povečajte hitrost podajanja ali nenadoma spremenite smer, da bo igra bolj zahtevna.

Če palica pade, druga igralka prejme eno točko.

Ta razlaga naj traja manj kot minuto. Ko se igralke uživajo v vlogi, lahko še enkrat demonstrirate, kako naj poteka.

3. korak: Prestopanje praga - vstopanje v vlogo

(2-5 minut)

Pojasnite, da krog iz palic predstavlja prag, ki označuje prehod iz vaše vsakdanje osebnosti v lik.

Prva vloga: Otrok.

Obred prehoda:

Stopite naprej in roko nad palico potisnite v notranjost kroga. Predstavljajte si, da je to zdaj roka otroka.

Potegnite roko nazaj, tako da spet postane vaša običajna roka. Nato naredite enako z nogo, nato še z glavo – z vsako posebej.

Ko ste pripravljene, stopite v krog in prvič vdihnite 'kot otrok'.

Vzemite palico in poiščite partnerko.

4. korak: Igra (v vlogi)

(3-8 minut)

Udeleženske spet igrajo igro s palicami, le da pri tem ostajajo v liku.

Predstavite različne možnosti (npr. da se palice lahko dotakneš samo z glavo, stopalom ali hrbtom). Pri tem enkrat ali dvakrat premešajte pare.

5. korak: Povratek

(3-5 minut)

Udeleženske se poslovijo od partnerk, poiščejo svoj prostor in položijo palico prečno na tla.

Ko ste pripravljene, stopite nazaj čez prag in se vrnite v svojo običajno osebnost.

Ponovno zarišite krog s palicami.

6. korak: Novi krogi

(približno 8 minut vsak)

Ponovite postopek z drugimi liki: npr. aktivist, športnik, politik, učitelj ...

Vsaka vloga naj se začne z enakim obredom prehoda.

7. korak: Pogovor v skupini

(10 minut)

Zastavite lahko naslednja vprašanja:

'Kako se je v vsaki vlogi spreminjal vaš odnos do igre?'

'Kako so se spreminjali odnosi s partnerkami?'

'Kaj vam je pomenil prag?'

Pustite dovolj časa za refleksijo čustev.



Nasveti za izvajalke

Igra je zelo odprta - vloge lahko prilagodite glede na namen usposabljanja.

Pri koraku igranja boste morda morali povišati raven spodbujanja udeleženk, da naj ostanejo v liku. Nekatere bo morda treba nenehno opomniti, da ostanejo v liku. Izogibajte se obsojanju in raje uporabljajte nevtralne izraze, kot so: 'Povežimo se s svojim notranjim otrokom' ali 'Ostanimo v vlogi otroka'.

Igra zahteva nekaj gibčnosti in aktivnosti - najbolje se obnese po ogrevanju.

Pravila lahko razložite tudi potem, ko so udeleženke že v liku. A če je prva vloga otrok, jim bo morda težko hkrati osredotočiti se še na navodila.



Komentar

Ko smo aktivnost izvajali, smo spoznali, da so mnoge mlade udeleženke prvič zavestno dojele razliko med lastno osebnostjo in likom, ki ga igrajo. To razlikovanje je bistvenega pomena tako za kakovost predstave kot za psihološko počutje udeleženk.



Alternativa

Če je v skupini neparno število udeleženk, lahko tudi same sodelujete pri igri ali pa naročite, naj namesto enega para naredijo trojko.

Za gibalno ovirane osebe - sama igra je drugotnega pomena. Lahko jo nadomestite s poljubno aktivnostjo, ki je v okviru zmožnosti skupine. Tudi sam prag lahko npr. visi nad udeleženko (da ne ovira gibanja) ali pa je iz blaga.



Vir

Pri vaji gre za mešanico klasičnega fizičnega gledališča in cirkuških vaj s palico ter vaje 'prečkanje praga' Michaela Čehova. To različico je razvil Adam Banach za potrebe projekta Moje volitve – moja EU!

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščiten znak
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Asociativna veriga

Advocacy, Activist



Metoda omogoča, da udeleženske sestavijo niz besed, povezanih z določeno temo. Z besedami lahko potem ustvarite slogan ali naslov – v prvi vrsti pa spodbuja možgane k poglobljenemu premisleku o določeni temi.

Cilj/namen

Metoda nam pomaga zbrati besede, ki jih lahko uporabimo za oblikovanje slogana, manifesta, besedila na transparentu, ipd. Uporabimo pa jo lahko tudi za ogrevanje pred pogovorom o določeni temi.

Navodila po korakih

Udeleženske stojijo v krogu. Čeprav metoda dobro deluje v manjših skupinah (npr. 5 oseb), je zelo uporabna tudi za večje skupine (ducat udeleženk ali več).

Facilitatorka določi prvo izhodiščno besedo in jo preda prvi udeleženci. Vsaka naslednja oseba naj čim hitreje navede naslednjo besedo, ki jo sama povezuje s prejšnjo. V najboljšem primeru ima vsaka oseba za odgovor največ dve sekundi časa. Poudarite, da lahko odgovori vključujejo samostalnike, pridevnike in glagole.

Primer: gozd → drevesa → listi → zeleni → rastejo → itd.



Ciljna skupina

Zaželena starost udeleženk je 12 let ali več, čeprav je metodo mogoče prilagoditi tudi za mlajše. Najmanj 5 oseb, primerna pa je tudi za večje skupine.



Okolje

Odprt prostor ali dovolj velika soba za vse udeleženske.



Potreben čas

5 minut ali več, odvisno od velikosti skupine.



Materiali

Tabla, flomastri (druga možnost je tudi list papirja in pisalo).



Nasveti za izvajalke

Vse tako povezane besede lahko zabeležite in jih pozneje uporabite pri oblikovanju naslova, slogana, besedila za transparent itd.



Alternativa

Namesto izgovarjanja besed lahko udeleženkam tudi naročite, da besede zapišejo na list papirja, ki si ga podajajo. Ta različica se bolje obnese pri bolj zadržanih udeleženkah.



Komentar

Koliko rund asociacij v krogu izvedete, je odvisno od tega, koliko besed potrebujete – pri večjih skupinah lahko zadostuje že ena runda, pri manjših pa jih lahko naredite več.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Sprehod privilegijev

Activist

Sprehod privilegijev je strukturirana aktivnost, ki jo pogosto uporabljajo na delavnicah ali v izobraževalnih ustanovah. Namen vaje je udeleženkam pokazati, kakšen vpliv imajo družbeni privilegiji in prikrajšanost na njihova življenja. Udeleženke se postavijo v vrsto in delajo korake naprej ali nazaj glede na izjave o izkušnjah in značilnostih, kar razkriva, kako privilegirane ali prikrajšane so različne družbene skupine.



Ciljna skupina

Starost 15 let ali več

Najmanj 3 osebe



Potreben čas

1,5-2 uri



Nasveti za izvajalke

Občutljivost:

Aktivnost je lahko čustveno zahtevna, zlasti za udeleženke, ki ne naredijo nobenega ali le en korak ali dva naprej. Pri tem je ključno, da ustvarite varno in podporno okolje ali pa vsaki udeleženci že prej ponudite individualni pogovor, če po vaji svojih občutkov ali izkušenj ne želijo deliti s celo skupino.

Osnovna pravila:

Bistvena so jasna osnovna pravila, vključno s spoštovanjem izkušenj drugih in poslušanjem brez obsojanja.

Razprava o rezultatih:

Udeleženke pred refleksijo vprašajte, kako bi želele deliti izkušnje z vaje. Temeljita razprava je ključnega pomena, saj udeleženkam pomaga, da predelajo izkušnje in čustva in se pogovorijo o širših posledicah privilegijev in moči v družbi.



Okolje

Soba ali dovolj velik prostor za vse udeleženke



Materiali

Vnaprej pripravljene izjave



Alternativa

Alternativne možnosti:

Če potrebujete čustveno manj intenziven pristop, so na voljo alternative, kot je na primer aktivnost 'Hiša moči'.

Aktivnost je mogoče izvajati tudi z zaprtimi očmi, vse dokler ne preberete vseh izjav.



Vir

Metodo je prispevala udeleženka projekta Anastas Krusińska, priredila pa organizacija Südwind, uporabljajo jo pri različnih projektih osveščanja, vključevanja in nediskriminacije. Nekaj virov:

· <https://leadershipfordiversity.eu/ehub-post/privilege-walk/>
· https://www.evoves.com.au/the-privilege-walk/?fbclid=IwY2xjawLbXCTleHRuA2FlbQlXMAbicmlkETBsTkpEamphcVAzYk5qRU5TAR4pnPFX6lRg7Q9H4nwKmVV836EKP5KM_jCkAxF4Uo8eugSWhAupdIDyBPLJLQ_aem_ZKc-BdRIIDFBbad3OnfdNg

Dodatni vir:

<https://students.dartmouth.edu/opal/education/introduction-power-privilege-and-social-justice>

Cilj/namen

- Raziskovati koncept privilegijev v družbi in kako vplivajo na posameznice in skupine.
- Spodbuditi samozavedanje in razumevanje lastnega položaja v družbenih strukturah.
- Spodbuditi empatijo in vključevanje s tem, da podčrtamo, kako zelo se izkušnje posameznic razlikujejo med sabo.
- Sprožiti razgovor o dinamiki moči in družbeni pravičnosti.

Navodila po korakih

1. korak: (20 minut)

Določite osnovna pravila spoštljive komunikacije in enakopravne udeležbe. Pri določanju pravil vključite udeleženske (npr. z uporabo metode možganske nevihte ali oblikovanjem skupinskega dogovora – glej metodo 'Skupinski dogovor' v tem priročniku). To lahko pripomore, da si bodo udeleženske lažje zapomnile in sprejele osnovna pravila.

Pomembno je, da pred začetkom vaje ustvarite varnen prostor in udeleženske opozorite na možnost negativnih izkušenj tekom izvedbe vaje.

Udeleženkam dovolite, da jim ni treba sodelovati in da lahko kadarkoli prenehajo z vajo, če bi jim bilo v situaciji neprijetno.

2. korak: Uvod (30 minut)

Predstavite koncept privilegijev v družbi, kaj pomenijo in kako določenim skupinam/posameznicam dajejo več moči ter kako to vpliva na različne skupine/posameznice.

Povejte, da so privilegiji prednosti in ugodnosti, ki so jih posameznice deležne zgolj na podlagi pripadnosti določeni družbeni skupini, in da so pogosto posledica sistematičnega stigmatiziranja in/ali marginalizacije kake druge družbene skupine. Navedite tudi primere teh družbenih skupin (npr. delitve na podlagi spola, rase, družbenega razreda, vere itd.)

3. korak: Priprava (5 minut)

Udeleženske se postavijo v vrsto, obrnjene naj bodo naprej.

4. korak: Izjave

Razložite, da boste prebirali določene izjave, naloga udeleženk pa je, da stopijo za korak naprej, če menijo, da se izjava nanaša nanje. Facilitatorka začne brati izjave, ki opisujejo določene situacije ali okoliščine, nekatere izjave naj odražajo privilegije, druge pa prikrajšanost.

5. korak: Premikanje (20 minut)

Udeleženske stopijo za korak naprej, če menijo, da se izjava nanaša nanje, in korak nazaj, če se ne.

6. korak: Opazovanje (5 minut)

Udeleženske naj opazujejo, kako se druge razporejajo med sprehodom in kako se spontano združujejo v skupine ali ločujejo.

7. korak: Razprava/refleksija (30 minut ali več)

Sledi pogovor, med katerim lahko udeleženske delijo razmisleke o izkušnji vaje in o pojmi priviligiranosti ter prikrajšanosti.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Kratki dokumentarni film z osebno zgodbo

Artistic, Advocacy, Activist



Aktivnost vodi udeleženske skozi proces ustvarjanja kratkega dokumentarnega filma, ki motiv osebnega potovanja združuje z globljimi družbenimi temami. Navdihnil nas je kratki film 3 dnevi (Film_3 DAYS_My Elections_My EU_Stela Joudal.mov) Stele Joudal, v katerem je ustvarila dvodelni portret svojega potovanja na Lampeduso, ki ga je sopostavila z zgodbo mlade begunke. Udeleženske se bodo naučile, kako načrtovati, posneti, zmontirati in distribuirati kratek dokumentarni film, ki raziskuje osebne izkušnje v kontekstu širših družbenih vprašanj.

Cilj/namen

- Učenje osnov snemanja dokumentarnih filmov od zasnove do distribucije
- Predelava osebnih izkušenj s pomočjo umetniškega izražanja
- Navezovanje osebnih zgodb na širše družbene teme
- Razvijanje kritičnega mišljenja in veščin raziskovanja
- Pridobivanje samozavesti pri predstavljanju lastnega dela
- Priprava relevantnega dokumenta, ki lahko vpliva na zaznavanje pomembnih vprašanj
- Učenje osnov etičnega pristopa k občutljivim temam



Ciljna skupina

Mlade odrasle, vse, ki jih zanimajo dokumentarni filmi in družbeno angažirana vprašanja

1–8 udeleženk (najbolje 3–5, da lahko pomagajo druga drugi in izmenjujejo izkušnje)



Potreben čas

Celoten proces traja 3–6 mesecev (kar je mogoče prilagoditi glede na obsežnost projekta):

- Načrtovanje in priprava: 2–4 tedne.
- Snemanje: 1–4 tedne (odvisno od potovanja/dolžine projekta).
- Postprodukcija: 4–8 tednov.
- Distribucija: po zaključku.

Navodila po korakih

1. faza: Načrtovanje in zasnova

2–4 tedne

Pri projektu 'Moje volitve – moja EU!' smo se osredotočale na temo podnebnih sprememb in migracij. Določile smo teme in perspektive, ki so se nam zdele najbolj zanimive v zvezi z izbrano temo, potem pa smo iskale osebne povezave s tem. Naslovile smo vprašanje, kako na vizualen način, s pomočjo scenarija ipd. navezati svoje zgodbe na temo. Nato smo dokumentirale svoje izkušnje na popotovanjih po Lampedusi, Zickseeju, Bruslju in doma.

2. faza: Pripravljalne raziskave

1–2 tedna

Raziskale smo temo, pridobile prispevke s strani zaposlenih v nevladnih organizacijah, strokovnjakinj s področja in umetnic ter opravile intervjuje z lokalnimi prebivalkami.

3. faza: Snemanje

1–4 tedna

- Snemajte daljše kadre, kar vam bo prišlo prav pri montaži.
- Dokumentirajte celoten proces, vključno s pripravami in načrtovanjem.
- Poskušajte zajeti pristne trenutke in čustva.
- Načrtujte tudi dodatne posnetke (dopolnilne slike).

4. faza: Poglobljena raziskava

2–3 tedne

- Tudi po zaključku snemanja raziskujte naprej.
- Preverite vse podatke in pridobite več različnih mnenj o temi.
- Pri občutljivih temah upoštevajte etične vidike obdelave.

5. faza: Montaža in postprodukcija

4–6 tednov

- Umetniška mentorica je udeleženkam pomagala surove posnetke zmontirati v kratke video posnetke ali kratke dokumentarne filme.
- Naredite selekcijo gradiva in pripravite grobo montažo.
 - Pokažite delo v nastajanju ciljni publiki, da pridobite povratne informacije.
 - Zaključite postprodukcijo video in avdio posnetkov
 - Pripravite končno različico filma.

6. faza: Distribucija

Še poteka

- Poiščite primerne lokacije za predvajanje filmov (festivali, šole, nevladne organizacije).
- Pripravite predstavitev filma in razpravo o temi.
- Uporabite družbene medije in spletne platforme.



Nasveti za izvajalke

- Izpostavite, kako pomemben je etičen pristop, zlasti pri delu z občutljivimi temami.
- Udeleženke spodbujajte, naj bodo samozavestne in naj se ne ustrašijo eksperimentiranja.
- Večkrat jih opomnite, da so dolgi kadri boljši od kratkih – to pride prav pri montaži.
- Udeleženkam pomagajte poiskati pravo ravnovesje med osebno zgodbo in širšim kontekstom.
- Poudarite pomen temeljite raziskave – publika bo od njih pričakovala temeljito poznavanje teme.
- Spodbujajte jih, naj za pomoč poprosijo mentorice ali bolj izkušene filmske ustvarjalke.
- Udeleženke posvarite, da bo proces dolgotrajen in zahteven, vendar zelo koristen.
- Snemajte dolge posnetke – to pride prav pri montaži.



Komentar

Tovrstna aktivnost je še posebej primerna za mlade, ki iščejo način, kako svoje izkušnje oblikovati v film. S povezovanjem osebnih zgodb in širših družbenih tem lahko na ta način nastanejo avtentični in močni dokumentarci. Udeleženke pogosto ugotovijo, da s pomočjo procesa ustvarjanja filmov lažje predelajo lastne izkušnje in pridobijo globlji vpogled v kompleksne teme. Udeleženke je pomembno opozoriti, da so za dober dokumentarni film potreben čas, potrpljenje in temeljita priprava. Dosežek Stele Joudal, ki je bila za film nagrajena že na prvem festivalu, kaže, da se lahko avtentične zgodbe dotaknejo tako občinstva kot strokovnjakov.



Okolje

Različno – snemanje poteka na terenu, drugi del pa v studiu, kjer je potreben dostop do računalnikov s programsko opremo za montiranje videov (postprodukcija). Za delavnice/predstavitve potrebujete primeren prostor s projektorjem in možnostjo predvajanja videov.



Alternativa

- Skupinska različica: Skupina udeleženk skupaj ustvari film, pri tem vsaka prispeva lastno osebno zgodbo.
- Spletna različica: Film je mogoče ustvari tudi od doma, brez popotovanja.
- Krajša različica: Namesto daljšega dokumentarnega filma lahko ustvarite serijo kratkih videov za družbene medije
- Tematske različice: Osredotočite se na druge družbene teme (podnebne spremembe, socialna neenakost, tehnologija).
- Format delavnice: enotedenska intenzivna delavnica s pospešenim procesom od zasnove do grobe montaže.



Vir

Po navidhu izkušnje Stele Joudal pri snemanju dokumentarnega filma v okviru projekta 'Moje volitve – moja EU!', v kombinaciji z načeli dokumentarnega filmskega ustvarjanja in etičnega pripovedovanja zgodb.



Materiali

Oprema

- Snemalna naprava (pametni telefon, fotoaparati s funkcijo za snemanje video posnetkov ali profesionalna kamera)
- Mikrofon za kakovostno snemanje zvoka (zunanji ali vgrajen)
- Stabilizator ali stojalo (neobvezno)
- Zadostna količina pomnilniških kartic
- Kakovost in praktičnost

Programska oprema

- Program za montiranje videov
- Dovolj zmogljiv računalnik

Drugo

- Beležnica za načrtovanje
- Dostop do interneta za potrebe raziskovanja

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Filmski/zvočni dokumentarec: Sporočilo najboljši prijateljici

Artistic, Advocacy, Activist



Aktivnost ponuja udeleženkam priložnost, da ustvarijo kratko sporočilo najboljši prijateljici v slogu dokumentarca o določenem kraju ali situaciji. S tem ko svoje uvide uokvirijo kot osebna sporočila, udeleženke razvijajo pripovedovalski pristop, ki novinarsko poročanje oplemeniti z osebnim odnosom, končni rezultat pa je 2-3 minute dolg video ali avdio prispevek.

Metodo smo uporabili za razmislek o krajih, kamor smo potovale tekom projekta, o občutkih in opažanjih, ter kot vajo, kako jih deliti z drugimi.



Ciljna skupina

Mlade; študenke medijskih študij, ustvarjalke vsebin, novinarke oz. vse, ki jih zanima dokumentaristično pripovedovanje zgodb.

1- 20 udeleženk (vajo je moč izvajati individualno ali v manjših skupinah po 2-3 osebe).



Potreben čas

1,5-2 uri



Okolje

Poljubno okolje - lahko izvajamo na kraju samem ali pa priprava poteka v učilnici pred snemanjem.



Materiali

- Pametni telefoni ali kamere za snemanje videoposnetkov.
- Beležke, pisala in podlaga za pisanje scenarijev.
- Po želji: Osnovne aplikacije za urejanje video posnetkov na pametnih telefonih.

Cilj/namen

- Razvijanje spretnosti opazovanja in pripovedovanja zgodb in dokumentarnih tehnik;
- praktična vadba usklajevanja objektivnega poročanja z osebnim vidikom;
- raziskovanje dokumentarnega filma kot orodja za deljenje opažanj in kot navdih za ukrepanje.

Navodila po korakih

1. korak: Uvod (10 minut)

- Pojasnite koncept: priprave dokumentarnega sporočila za dobro prijateljico.
- Na kratko se pogovorite o usklajevanju dejstvenega poročanja z osebnimi odzivi.

2. korak: Izбира lokacije/teme in priprava scenarija (20 minut)

Udeleženke na hitro določijo kraj, situacijo ali vprašanja, ki jih želijo dokumentirati.

- Pripravijo naj preprost osnutek, ki naj vključuje:
 - Kje so in kaj opazujejo;
 - ključna dejstva o kraju/situaciji;
 - osebne odzive;
 - možne rešitve ali nadaljne korake (če so potrebni).

3. korak: Tehnični nasveti (5 minut)

- Osnovni nasveti za snemanje video/avdioposnetkov s pametnim telefonom:

Telefon držite vodoravno (ležeče), razen če izrecno hočete vertikalne posnetke.

Naravna svetloba je vaš zaveznik – postavite se tako, da bo luč osvetljevala obraz osebe, ki jo snemate, ne pa ozadja.

Osebi, ki jo snemate, se čim bolj približajte – mikrofona na telefonu najbolje lovi na razdalji meter do dva.

Snemajte v najvišji ločljivosti, ki jo ima telefon na razpolago, in poskrbite, da imate na začetku vedno polno baterijo in veliko prostora za shranjevanje. Za daljše posnetke imejte s sabo tudi prenosni polnilec.

- Opozorilo o etičnih vidikih snemanja v javnosti:

Soglasje in transparentnost – vedno se predstavite kot snemalka in ljudem pojasnite, za kakšen projekt gre, ko jih nagovorite. Izogibajte se snemanju ljudi v kočljivih situacijah, tudi če se dogajajo v javnem prostoru.

Občutljivost za različne kulture – Pred snemanjem raziščite krajevne običaje in kulturne norme. Kar je nekje sprejemljivo, lahko kje drugje velja za žaljivo.

4. korak: Snemanje/Filmanje (45 minut)

- Udeleženke se odpravijo na izbrane lokacije (najbolje, da je to v bližini).
- Posnemejo naj dokumentarna sporočila (končna dolžina sporočil naj ne bo več kot 2-3 minute).
- Posnamejo naj tudi morebitne podporne video/zvočne posnetke..

5. korak: Pregled in osnovno urejanje (30 minut)

- Udeleženke naj se vrnejo v izhodiščni prostor/na dogovorjeno lokacijo.
- Skupaj pregledajte posnetke in izberite najprimernejše.
- Preprosto urejanje gradiva (z minimalnimi rezi in razvrščanjem).

6. korak: Deljenje in refleksija (10 minut)

- Oglejte si/poslušajte, dokumentarna sporočila, ki so nastala.
- Kratak pogovor o učinkovitosti in kako bi lahko še uporabile to metodo.



Nasveti za izvajalke

- Izberite lokacijo v bližini z več zanimivimi možnostmi za dokumentiranje.
- Poudarite, da je način pripovedovanja zgodbe bolj pomemben od tehnične dovršenosti.
- Če imate premalo časa, lahko udeleženke delajo v parih, tako da ena snema, druga pa je pripovedovalka.
- Udeleženkam svetujte preprosto strukturo: uvod, tri ključna opažanja, osebni odziv, zaključek.
 - Udeleženke opozorite, da je krajše pogosto boljše – stremijo naj k jasnosti in učinkovitosti.
 - Bodite pozorni pri snemanju oseb, kot so brezdomke, osebe v duševni stiski ali v drugih težavnih okoliščinah.
 - Za vsak primer poskrbite, da boste imeli dovolj prostora za shranjevanje posnetega gradiva. Bodite pozorni na vreme in morebitne nenadne spremembe.



Komentar

Pri krajši različici aktivnosti je poudarek bolj na spontanosti in instinktivnem pripovedovanju zgodb kot pa na zapleteni produkciji. Časovne omejitve udeleženkam pomagajo, da se osredotočijo na bistvene elemente sporočila, namesto da se izgubljajo v perfekcionizmu. Za nastale kratke dokumentarne filme je pogosto značilna zanimiva neposrednost, ki se dobro prilega družbenim medijem in hitri komunikaciji.



Alternativa

Izvedba na spletu:

- Udeleženke naj dokumentirajo neposredno okolico ali prostor, ki ga lahko vidijo z oken.
- Za načrtovanje v manjših skupinah med videokonferenco uporabite ločene sobe.
- Ustvarite posnetke zaslona z nasnetimi glasovi za udeleženke, ki raje ne bi snemale fizičnih prostorov.
- Pred snemanjem delite osnutke scenarijev v deljenih dokumentih.
- Za dokončane izdelke uporabite digitalno mapo v skupni rabi.
- V fazi deljenja za prikaz dokumentarnih filmov uporabite funkcijo deljenja zaslona.
- Za refleksijo poleg ustne razprave ustvarite tudi digitalni obrazec za povratne informacije.



Vir

Na podlagi tehnik hitrega dokumentarizma, ki jo uporabljajo pri usposabljanju za mobilno novinarstvo, je metodo prilagodila Ivona Remundová.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščiten znak
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



In oskarja dobi...

Artistic



'In oskarja dobi...' je vaja kreativne vizualizacije, pri kateri si udeleženske predstavljajo, da so za neki projekt prejele prestižno nagrado in pripravijo zahvalni govor. Aktivnost je usmerjena v prihodnost in pomaga skupinam, da si zamislijo razvoj projekta od začetka do uspešnega zaključka, opredelijo cilje, prepoznajo morebitne izzive in določijo, kaj vse potrebujejo za izvedbo – in vse to, še preden se projekt sploh začne.



Ciljna skupina

Umetnice, aktivistke, poklicne ustvarjalke, študentke ali katera koli druga skupina, na primer udeleženske projekta 'Moje volitve - moja EU!', ki se znajdejo na začetku sodelovanja pri kakem projektu.

4 - 25 udeleženk (primerno tudi za večje skupine, če jih razdelimo v podskupine po 4-6 oseb).



Okolje

Zaprto prostor, dovolj velik, da lahko manjše skupine ločeno delajo, ne da bi se motile med sabo; udobni stoli, nameščeni v krogih za vsako skupino. Možna je tudi udeležba prek spleta.



Potreben čas

60 - 90 minut (15 minut za uvod, 30-45 minut za skupinsko delo, 15-30 minut za predstavitve).

Cilj/namen

- Pomagati udeleženkam, da si zamislijo uspešen zaključek projekta;
- določijo ključne elemente, potrebne za uspešno izvedbo;
- si razjasnijo cilje, sporočila in učinek, ki ga želijo doseči s projektom;
- vzpostavijo občutek za skupino s pomočjo skupnega načrtovanja;
- opredelijo, kaj vse bodo potrebovale, katere sodelavke in podporne mreže;
- spodbujati ustvarjalno razmišljanje o možnih izzivih in rešitvah.

Navodila po korakih

1. korak: Uvod (15 minut)

- Pojasnite koncept: Udeleženke si bodo zamislile, kako ob zaključku projekta prejmejo prestižno nagrado.
- Opišite, kakšen naj bi bil dober zahvalni govor ob prejemu nagrade (hvaležnost, omemba izzivov, delitev vpliva).

2. korak: Oblikovanje skupin (5 minut)

- Razdelite udeleženke v manjše skupine po 4-6 oseb.
- Če so projektne skupine že določene, naj ostane kar pri teh.

3. korak: Priprava govora (30-40 minut)

- Skupine predebatirajo in načrtujejo zahvalni govor, pri tem naj naslovijo:
 - kaj jih je navdihnilo in izvor njihove zgodbe,
 - glavno sporočilo in cilje,
 - probleme ali vprašanje, ki so jih obravnavale,
 - izzive, s katerimi so se soočale, in kako so jih premagale,
 - ključne ugotovitve, do katerih so prišle v procesu,
 - ljudi in vire, ki so bistveno doprinesli k uspehu,
 - učinek projekta in idealni rezultat.
- Skupine naj si zapišejo glavne točke ali celoten scenarij govora.

4. korak: Izvedba govorov (25-40 minut)

- Če je le mogoče, naj vse udeleženke sodelujejo tudi pri predstavitvi govorov.
- Skupine predstavijo vsaka svoj zahvalni govor (5-10 minut za vsako skupino, vključno z rezervnim časom za logistiko - odvisno od tega, koliko skupin je).
- Po želji: Govornicam lahko podelite nadomestek nagrade, da se okrepi občutek uspešnega zaključka projekta.

5. korak: Refleksija (10 minut)

- Pogovorite se o tem, kako vaja pomaga odkriti, kaj je pomembno za projekt.
- Opredelite katere konkretne korake bi lahko izvedle na podlagi svoje vizije prihodnosti.



Nasveti za izvajalke

- Udeleženke spodbujajte, naj bodo v govorih čimbolj konkretne, da ne govorijo samo na splošno.
- Udeleženkam priporočite, naj med različnimi temami izberejo tisto, ki se jim je zdela najpomembnejša, ali tisto, za katero menijo, da je ključna za uspešen zaključek projekta.
- Skupine opomnite, naj pri vizijah projekta ambicioznost uravnovesijo z realističnimi pričakovanji.
- Če so udeleženke bolj plahe, poudarite, da je pri tej aktivnosti večji poudarek na načrtovanju kot na izvedbi.
- Če ima kaka skupina težave s konceptom, jim ponudite predlogo z vprašanji ali vodilnimi stavki.
- Poskrbite, da bo vzdušje igrivo in slavnostno, ne tekmovalno.
- Med predstavitvami si delajte zapiske, da boste lahko med refleksijo izpostavili dragocene uvide.



Komentar

Vaja je posebej dobrodošla na začetku dolgoročnih projektov, saj ustvari skupno vizijo in pomaga razpoznati morebitne izzive, še preden se pojavijo. V proces načrtovanja vnaša pozitivno energijo, saj se osredotoča na uspeh in ne na ovire. Udeleženke večkrat poročajo, da jim podrobno zamišljanje uspešnega zaključaka zviša motivacijo in pomaga razviti jasnejše poti za doseganje ciljev.



Alternativa

- Pri spletni izvedbi uporabite ločene sobe za razpravljanje v skupinah in deljene digitalne dokumente za skupinsko pisanje.
- Pri individualnih projektih lahko udeleženke napišejo osebne zahvalne govore in jih delijo v parih.
- Zahvalne govore lahko posnamete in si jih potem ob zaključku projekta ogledate kot časovne kapsule.



Vir

Na podlagi tehnik kreativne vizualizacije pri načrtovanju projektov in gledaliških vaj za skupinsko delo je metodo prilagodila Ivona Remundová.



Materiali

- Velik kos papirja ali tabla za vsako skupino.
- Flomastri, pisala.
- Po želji: nadomestek nagrade (lahko je igrača ali pa narejena iz papirja)
- Po želji: podij ali 'govorniški oder' za zaključne predstavitev
- Po želji: štoparica za nadzor dolžine priprav in predstavitev.

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščiten znak
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Meditacija med hojo

Artistic



Meditacijo lahko izvajamo v skupini ali same, udeleženske naj hodijo, reflektirajo in razmišljajo same zase, pri tem naj se vedno bolj osredotočajo na samo hojo, tako da preidejo v sedanji trenutek.



Ciljna skupina

Starost 13 let ali več

1 - 20 oseb



Potreben čas

15 - 30 minut



Okolje

Soba ali dovolj velik prostor, da lahko vse udeleženske hodijo v vrsti, ne da bi se pri tem dotikale druga druge.



Materiali

Ni potrebna.

Cilj/namen

Cilj vaje je priti v sedanji trenutek kot meditativno stanje, ki pomaga pri obvladovanju neprijetnih občutkov in situacij. Omogoča, da notranje procese ločimo od zunanjih. Gre za prihod v lastno telo, ki ga vodi dihanje. Pristop se nam je zdel koristen pri soočanju s skrb vzbujajočimi in zahtevnimi temami, kot sta podnebna kriza in migracije.

Navodila po korakih

1. korak

Postavite se v krog, ogrejte si telo, kakor vam ustreza: lahko se raztezate, stresate itd. Vzemite si eno ali dve pesmi oz. pet do deset minut časa, da raiščete, kaj potrebujete. Vajo pojasnite v krogu, prostor pred tem izpraznite. Nastavite odštevalnik časa na 5-7 minut (za začetnice) ali do 15 minut (za bolj napredne udeleženske). Prepričajte se, da imate telo sproščeno, da stojite na obeh nogah, da nimate zaklenjenih kolen in čeljusti ter da vas skozi vajo vodi dihanje. Vse skupaj naredite nekaj globokih vdihov in izdihov. Preden začnete, s skupino še enkrat pregovorite, kakšen je namen te vaje, in sicer, da prideš v lastno telo, opazuješ, kako se misli pojavljajo in izginjajo, hkrati pa se vedno bolj osredotočaš na svoje korake.

2. korak

Udeleženske se postavijo v vrsto. Prepričajte se, da imajo vse dovolj prostora okoli sebe. Roke naj sklenejo za hrbtom ali pa naj jih držijo pred telesom in potem naj ne spreminjajo več položaja. Pogled naj bo razpršen, gledajo naj predse, a ne da bi se pri tem osredotočale na kaj konkretnega.

3. korak

Osredotočite se na misel 'stojim, stojim, stojim', nato pomislite in same sebi recite 'desna noga naprej', 'leva naprej' – misel oblikujte v maternem jeziku. Ko to pomislite, stopite naprej. 'Desna naprej, leva naprej, desna naprej...'

4. korak

Če vam med hojo pride na pamet kakšna misel, si v mislih recite 'stop, stop, stop', nehajte se premikati in zopet stopite na obe nogi. Nato v mislih trikrat poimenujte misel, ki vam je prišla na pamet, npr. 'prihodnost, prihodnost, prihodnost' ali 'sedanjost, preteklost, jeza, poželenje, bolečina' itd.

5. korak

Potem si spet recite 'stojim, stojim, stojim' in ponovno začnite hoditi. 'Desna naprej, leva naprej', kot v 3. koraku. Ta postopek neprestano ponavljajte. Bodite iskrene do sebe in svojih misli in se osredotočite na lastno prakso (ne pa na to, kar delajo druge).

6. korak

Ko pridete do konca prostora, si recite 'spremeni, spremeni, spremeni', medtem ko se obračate okoli desne rame, in nadaljujte: 'Desna naprej, leva naprej...'

7. korak

Ko zaslišite signal odštevalnika, se ustavite na mestu in globoko vdihnite in izdihnite.

Po aktivnosti lahko izvedete kratko delavnico kreativnega pisanja, kar lahko udeleženkam služi kot ventil za sprostitve misli in občutij, ki so se jim porodile med vajo, ali pa jim dajte odmor in se o izkušnji pogovorite v manjših skupinah ali individualno.

Vse izkušnje in občutki so dobrodošli, nič ni prav ali narobe. Ne pozabite na cilj, da pridete v sedanji trenutek, v svoje telo in dihanje, ter da se (raz)ločite od svojih misli.



Nasveti za izvajalke

Če se odločite za takšno obliko meditacije, je priporočljivo, da jo izvajate vsak dan, da se boste lahko zares poglobile vanjo in navadile nanjo. Dolžino meditacije izberite premišljeno, naj ne bo predolga, a tudi ne prekratka; priporočljivo je najmanj 7 minut.



Komentar

Gre za meditativno prakso, ki zahteva osebno izkušnjo, če želite tudi druge voditi skozi njo. Priporočljivo je, da prakso najprej nekaj tednov sami izvajate in preizkušate, najbolje s pomočjo facilitatorke. Tako boste lahko svoje izkušnje kasneje tudi delile.



Alternativa

Tovrstno meditacijo lahko izvajate tudi same. Manj stroga alternativa je, da se sprehajate in med hojo pustite, da vam pod nogami rastejo rože - za vsak korak, ki ga naredite, vam pod nogami požene roža. Lahko se tudi sprehajate po naravi in hodite naokrog in tako prekinete vrsto. .



Vir

Christina Rauchbauer se je metode naučila od Minako Seki (buto plesalka, ki deluje v Nemčiji in na Japonskem). Meditacija spada v tradicijo meditacije Vipassana.
<http://minakoseki.com/>

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Slike na temo

Artistic, Advocacy, Activist



Kratka igra, ki s pomočjo domišljije in znanja udeleženk prikaže situacije na določeno temo.



Ciljna skupina

Starejše od 12 let

5 - 20 oseb



Potreben čas

45 – 75 minut



Okolje

Soba oz. prostor, dovolj velik, da se lahko vse udeleženke prosto gibljejo.



Materiali

Ni potrebna

Cilj/namen

Cilj vaje je, da udeleženske s telesi ustvarjajo slike oz. kipe na določeno temo in ob tem razmišljajo o različnih vidikih določenih situacij.

Navodila po korakih

1. korak

Vodena razprava na določeno temo, prek razprave skupina določi niz besed, povezanih s temo. V našem primeru sta bili temi podnebje in migracije, nekaj primerov besed, do katerih smo prišle z razpravo, pa je: čoln, suša, meja in poplava.

2. korak

Udeleženske hodijo po prostoru. Facilitatorka izkliče določeno besedo in ploskne. Na plosk vsaka udeleženka s telesom takoj ustvari sliko/kip, ki jo povezuje s to besedo. Potem na znak nadaljujejo s hojo. To se večkrat ponovi, tako da udeleženske preidejo od bolj stereotipnih slik k bolj nenavadnim, abstraktnim podobam z različnih zornih kotov, saj se udeleženske ne smejo ponavljati. Na določeni točki lahko udeleženske začnejo delati v parih ali večjih skupinah in skupaj ustvarjajo slike (brez predhodne priprave).

3. korak

Udeleženske se postavijo v krog. V nadaljevanju se posvetijo ustvarjanju podob, ki jih je treba ustvariti v obliki slik. Facilitatorka izklicuje vsako besedo posebej, da lahko vsaka udeleženka opazuje figure ostalih. Na vsako besedo vsaka udeleženka naredi sliko, ki po njenem mnenju najbolj ustreza vsaki od besed.

4. korak

Vodena nadaljna razprava o tem, kako pomembna je in kakšen vpliv ima vsaka od besed na izbrano temo, da poglobimo pomen posameznih besed.



Nasveti za izvajalke

Besede lahko izgovarjamo različno hitro. Udeleženkam lahko koristi hitro izgovarjanje besed, saj tako nimajo časa, da bi razmišljale o njih, lahko pa jim date tudi več časa, da lahko razmišljajo in reflektirajo o besedah in tako na novo najdene slike uredijo v edinstvene podobe.



Komentar

Gre za zelo dobro uvodno vajo, saj odpira izbrano(-e) temo(-e) in spodbuja udeleženske, da začnejo razmišljati o temi in postanejo ustvarjalne z uporabo lastnih teles.



Alternativa

2. korak lahko izvajamo ob glasbeni spremljavi. 3. in 4. korak je mogoče najprej izvesti v manjših krogih. Vsak krog za vsako besedo izbere po eno ustrezno sliko, ki jo lahko pozneje predstavi širši skupini še s kakšno spremno mislijo in/ali komentarjem.



Vir

<https://sites.google.com/education.nsw.gov.au/boal/boal/image-theatre>

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Performative zahteve

Artistic, Activist



Pri tej metodi gre za participativni način povezovanja in preoblikovanja političnih zahtev udeleženk v performativne prizore. Z delom začnemo v veliki skupini, pozneje pa oblikujemo manjše skupine, ki nadaljujejo delo s posameznimi prizori.



Ciljna skupina

Starejše od 15 let

8 – 30 oseb



Potreben čas

2-3 ure



Okolje

Prostor za gibanje; dovolj velik za delo v ločenih skupinah.



Materiali

Papir in pisala; politične zahteve s prejšnjih delavnic, rekviziti, ki so jih udeleženke uporabljale v drugih prizorih (npr. odeje, mikrofoni itd.).

Cilj/namen

Cilj vaje je preoblikovati politične zahteve v performativne prizore, ki jih je mogoče izvajati v manjših ali večjih skupinah. Pristop smo razvile, ker so si udeleženke zelo želele delati z aktivističnimi vsebinami v predstavi za evropske poslanke v parlamentu. Z uporabo metode se nam je posrečilo doseči močan intuitivni in čutni pristop, ki nagovarja tako čustva gledalk kot tudi politično vsebino v prizorih.

Vso vsebino je ustvarila skupina sama, tako da gre za participativno metodo, ki omogoča, da se slišijo glasovi vseh v skupini. Poleg tega vaja omogoča, da premešamo strukturo in dinamiko skupine.

Navodila po korakih

1. korak: Potem ko še enkrat pregledajo politične zahteve, npr. 'strategije EU za pogozdovanje', naj si udeleženke vzamejo nekaj časa, da vsaka zase razmislijo in izoblikujejo eno do tri zahteve, ki se jim zdijo najbolj pomembne. S temi zahtevami se potem sprehodijo po prostoru in jih med hojo izgovarjajo, bodisi na glas ali šepetaje ali v mislih.

2. korak: Da od razmišljanja preidemo k telesnemu uprizarjanju, začnemo ogrevati glas in telo. Pri tem lahko uporabimo enostavne vaje ali tiste, ki jih ima skupina najraje. Osredotočite se tudi na svoj položaj in prezenco v prostoru.

3. korak: Začnite se gibati v prostoru in zavzemati različne položaje: leže, sede, stoje blizu/daleč druga od druge, itd. Osredotočite se na razdaljo in odnos do drugih v prostoru. Nekaj časa ostanite v določenem položaju, potem ga zamenjajte. Same se lahko odločite, kolikokrat in kako hitro/počasi želite menjati položaje. Vaja naj poteka brez pogovarjanja, 10-15 minut, dokler ne začutite, da ste preizkusile različne konstelacije in začutile povezanost teles v prostoru.

4. korak: Postavite se v krog. Nekdo naj zakoraka v prostor in pove politično zahtevo, ki se ji zdi najpomembnejša, ter zavzame nek položaj v prostoru (tako kot prej). Ko zavzame položaj, naj ostane tam, vse dokler ne bodo vse udeleženke izrazile svojih zahtev in zavzele položaja. Če začutiš, da te je izrečena zahteva ali stališče nagovorilo, lahko tudi sama stopiš v prostor, izrečeš svojo zahtevo in se povežeš z osebo – pri tem se odloči, ali boš stala blizu te osebe, sedela poleg nje itd. Tako ena za drugo vse članice skupine izrečejo svoje zahteve in se prek tega povežejo v prostoru. Same pri sebi si ustvarite zelo jasno sliko: Komu ste blizu, kdo pa je daleč od vas? Katere od teh povezav vas zanimajo? Zapomnite si to. Ko vse izrazijo svoje zahteve, se spet postavite v krog.

5. korak: Še dva- do trikrat ponovite 4. korak, morda boste pri tem želele spremeniti izjavo ali stališče; morda se zaradi vrstnega reda spremenijo tudi odnosi.

6. korak: Po tretjem krogu pogledjte, s kom ste povezane. V tej konstelaciji začnite pogovor o svojih zahtevah; morda bi želele povabiti še koga drugega, da se vam pridruži. Na ta način formirajte skupino, število članic ni določeno. Vzemite si 30 minut časa za delo v skupini in svoje zahteve pretvorite v kratek prizor. Začnite z odločitvijo o skupnem sloganu in imenu skupine, prizoru pa oblikujte kot predstavitev, s katero želite prepričati občinstvo. Razmislite o formatu prizora: lahko gre za predstavo, plesno koreografijo, participatorni prizor, oglas, predavanje ipd. Uporabite vse performativno znanje in gradivo, ki ste ga pridobile v procesu. Umetniške facilitatorke naj pomagajo različnim skupinam, če potrebujejo pomoč. Primer iz našega procesa: zahteve, povezane s pogozdovanjem oz. ozelenjevanjem mest lahko preoblikujete v slogane, kot je 'Zeleno, ne beton', format prizora pa je bil televizijski oglas za (zelena) očala. Majhno skupino (ki do tedaj še ni delala skupaj) smo spodbudili, naj pusti spregovoriti vsaki članici, da so skupaj poiskale ideje, ter da zaupajo svojim predlogom in zvadijo prizor.

7. korak: Predstavite prizore. Vsaki skupini dajte povratne informacije, pri tem lahko uporabite besedno zvezo 'Meni se je zdelo učinkovito, da...'. Nato dodelujte prizore, dokler vam čas dopušča. Na koncu se je prizor 'Zeleno, ne beton' izkazal za zelo zabavno reklamo – in poslanka Evropskega parlamenta je dobila primerek sončnih očal, izdelanih iz zelenega kartona. V odzivih na prizor so omenile, da kritično odraža metode t.i. 'zelenega zavajanja' in da je smeh gledalkam pomagal, da so se s to temo povezale na drugačen način.



Nasveti za izvajalke

Aktivnost je priporočljivo izvesti, ko se bliža konec umetniškega procesa, ko imajo udeleženke že na zalogi performativna orodja, se dobro poznajo in so že delale skupaj ter so zadovoljne z izborom političnih zahtev.

Udeleženke spodbudite, naj povzdignejo glas in zagovarjajo svoja stališča in zahteve. Opomnite jih, naj poskusijo začutiti, kako se druge udeleženke z gibanjem odzivajo na njihove zahteve, in jih spodbudite k oblikovanju novih skupin. Dajte jim dovolj časa, da poiščejo ustrezen format prizora, in jih spomnite na performativna orodja, ki jih že poznajo. Dobro je, da sta prisotni vsaj dve facilitatorki, ki jim lahko pomagata pri delu v manjših skupinah.

Spodbudite jih tudi, naj zaupajo lastnim telesom in glasovom pri izražanju in čustveni nabitosti izjav. Zakaj vam je to pomembno? Kaj želite povedati o svoji zahtevi? Kaj vas kot delovno skupino povezuje, da ste se osredotočile prav na to zahtevo?



Alternativa

Če želite delati bolj abstraktno ali s pomočjo plesa, lahko udeleženke izjave preoblikujejo v kratke gibalne sekvence, namesto da jih izrekajo. Nato se še bolj osredotočite na intuitivne povezave gibov, formiranje skupin itd.



Komentar

Ko smo dejavnost izvajale, smo ugotovile, da so predvsem zaradi formiranja novih skupin udeleženke potrebovale več pomoči. Prednost tega pristopa pa je, da so vse udeleženke slišane in usposobljene, da lahko zastopajo svoja stališča. Zavedajte se, da lahko proces traja dlje časa, in ne priganjajte ljudi ter spoštujte njihove meje.



Vir

Christina Rauchbauer se je udeležila srečanja 'Wiener Perspective Meeting', ki ga je med drugimi vodila tudi Mariella Greil (performerka z Dunaja), ki jo je seznanila s podobnimi pristopi.

Celoten pristop "DasArts Feedback Method", ki ga uporabljamo za podajanje povratnih informacij (kot je na primer 'Meni se je zdelo učinkovito, da...', kar je omenjeno prej), je dostopen na spletu:

<https://www.atd.ahk.nl/en/theatre-programmes/das-theatre/study-programme/feedback-method-1/>

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Slike zatiranja

Artistic



Gre za vajo slikovnega gledališča, ki udeleženkam omogoča, da uporabijo znanje in mnenja o določeni temi ter ustvarijo vizualne podobe in kratke prizore na izbrano temo.



Ciljna skupina

Starost 15 let ali več

10 - 20 oseb



Okolje

Zaprta prostor ali na prostem; prostor mora biti dovolj velik, da lahko 2-4 skupine delajo ločeno.



Potreben čas

1 - 1,5 ure



Materiali

Po možnosti tabla in flomaster, da lahko zapišete povzetke rezultatov ali ključne besede.

Cilj/namen

Vaja je namenjena raziskovanju tem o zatiranju ter uporabi znanja in ustvarjalnosti udeleženk za oblikovanje slik in preprostih prizorov, ki prikazujejo, preučujejo in odpirajo razpravo o različnih oblikah zatiranja – pri tem upoštevamo tudi vzroke in možne rešitve le-tega.

Navodila po korakih

1. korak: Udeleženke se prosto sprehajajo po prostoru. Facilitatorka izklicuje različne like, povezane z različnimi vrstami zatiranja (npr. mati, oče, otrok, policist, aktivist, begunec itd.). Vsakič, ko izkliče določen lik, facilitatorka zaploska, in vsaka udeleženka s telesom takoj upodobi sliko oz. 'kip' imenovanega lika. Pri tem ni cilj, da udeleženke razmišljajo o likih; slika naj odraža prvo vizualno asociacijo. Ko naredijo sliko, udeleženke zamrznejo in se ozrejo naokoli, da si lahko ogledajo podobe, ki so jih ustvarile druge. (10 minut)

2. korak: Facilitatorka vodi kratko razpravo o videnih slikah, npr: Ste opazile kakšne podobnosti ali razlike med slikami? Zakaj mislite, da prihaja do teh razlik? Udeleženke izmenjajo misli o temi in svojih asociacijah. (10 minut)

3. korak: Udeleženke se postavijo v krog, tako da so obrnjene navzven (da ne vidijo druga druge). Facilitatorka izkliče izraz, povezan s temo (izraz je lahko tudi bolj splošen; v našem primeru je šlo za temo podnebnih migracij, kar je bil tudi izraz, ki smo ga uporabile pri tem koraku). Udeleženke imajo potem 30-60 sekund časa, da vsaka s telesom ustvari svojo sliko, ki predstavlja, kaj ji izraz pomeni. (5 minut)

4. korak: Ko udeleženke izoblikujejo vsaka svojo podobo, facilitatorka zaploska, nato se vse udeleženke obrnejo, da si lahko ogledajo, kakšne slike so ustvarile druge, pri tem seveda obdržijo vsaka svojo sliko. (2 minuti)

5. korak: Udeleženke, še vedno v slikah, najdejo način, da se lahko začnejo premikati po prostoru in se pridružijo drugim, čigar slike se jim zdijo podobne ali na kakršenkoli način povezane z njihovo, tako da se izoblikujejo skupine s po 4 do 6 osebami. Če so skupine preveč neenakomerno porazdeljene, jih lahko facilitatorka nekoliko prilagodi, da se izenačijo. (3 minute)

6. korak: Skupine se razporedijo po prostoru in posamezne slike postavijo tako, da kar najbolj izražajo odnose med njimi. Pri tem ne spreminjajo posameznih slik, le prostorske razdalje med njimi. (5 minut)

7. korak: Vsaka skupina predstavi dokončano skupno sliko ostalim udeleženkam. Občinstvo pri tem podaja kratke, enobesedne povratne informacije, se pravi prve asociacije, ki se jim porodijo ob pogledu na skupno sliko. (10 minut)

8. korak: Skupine dobijo nekaj časa, da na podlagi povratnih informacij, ki so jih dobile, dodelajo svoje slike, tako da dodatno razjasnijo, kakšno vrsto zatiranja prikazujejo. (10 minut)

9. korak: Vsaka skupina ustvari še eno sliko, ki naj prikazuje, kaj je po njihovem mnenju privedlo do stanja, ki ga je predstavila njihova prvotna slika, ki predstavlja sedanje stanje. Na ta način dobijo dve sliki, ki predstavljata prejšnje in sedanje stanje. (5 minut)

10. korak: Vsaka skupina ustvari še tretjo sliko, ki prikazuje rešitev, kaj si skupina želi, kako bi želele videti, da se situacija prvotne slike pozitivno razreši. Ta slika torej predstavlja prihodnje stanje. Ko ustvarijo vse tri slike, mora skupina ugotoviti še, kako bo izvedla prehode iz ene slike v drugo (kako vsaka posameznica preide iz prvega položaja v drugega in nato v tretjega). (15 minut)

11. korak: Vsaka skupina predstavi celotno zaporedje. Facilitatorka naroči občinstvu, naj zapre oči, da lahko skupina postavi sliko prejšnje situacije. Nato občinstvo odpre oči. Po 20-30 sekundah facilitatorka zaploska in odšteje 5-10 sekund za prehod v sliko sedanje situacije. Postopek se ponovi za prehod na sliko prihodnje situacije. (10 minut)

12. korak: Skupni pogovor o tem, kaj so udeleženke opazile in čutile ob videnih slikah. Predlogi za vprašanja:

- Katere vzroke ste prepoznale?
- Ali mislite, da so to realni vzroki?
- So se vam zdele predlagane rešitve zadovoljive in realistične?
- Si lahko zamislite še kakšne drugačne, alternativne rešitve?

Pustite čas tudi za morebitna osebna razmišljanja. (10 - 15 minut)



Nasveti za izvajalke

Vaja ni zahtevna, morajo pa udeleženke razumeti osnovne izraze (kot so: slika, zatiranje, itd.).



Komentar

Eden glavnih ciljev slikovnega gledališča je vizualna komunikacija z minimalno uporabo besednega gradiva, zato skupine spodbujajte, naj se osredotočijo na preizkušanje in ustvarjanje telesnih slik, ne pa na dolgovezno razpravljanje o tem, kaj naj prikažejo. Zato naj bo čas za ustvarjanje vsake nove podobe kratek (približno 5 minut).



Alternativa

Če udeleženkam vaja leži, lahko v slike vključijo tudi besedne in gibalne elemente (npr. po en izraz in ponavljajoči se gib, ki bi ga lik, ki ga predstavljajo na sliki, lahko uporabil). Dodatna navodila za to je treba potem vključiti v 8., 9. in 10. korak.



Vir

Metodo smo prilagodile na podlagi vaj iz slikovenga gledališča, kot jih je v okviru gledališča zatiranih razvil Augusto Boal:

<https://sites.google.com/education.nsw.gov.au/boaldoe/boal/image-theatre>

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije



Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.



Voices through water © je zaščitena znamka
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



Uprizarjanje predmetov

Artistic



Pri tej metodi udeleženske uporabljajo predmete iz resničnega življenja kot navdih za ustvarjanje kratkih gibalnih prizorov, ki vizualno izražajo zgodbo predmetov.



Ciljna skupina

Starejše od 15 let

1 do 12 udeleženk



Okolje

Prostor, primeren za gibalne vaje, dovolj velik, da se lahko vse udeleženske nemoteno gibljejo.



Potreben čas

1-2 uri



Materiali

Izbrani predmeti iz resničnega življenja

Cilj/namen

Cilj vaje je ustvariti vizualne gibalne prizore na določeno temo, ki jih navdihujejo predmeti, ki so ali bi lahko bili udeleženi v situaciji iz resničnega življenja, povezani s to temo. V našem primeru smo izbrale temo migrantk, ki prečkajo Sredozemsko morje, zato smo uporabili predmete, za katere smo domnevale, da bi jih migrantke lahko vzele s sabo na takšno potovanje (npr. plastenka vode, pullover itd.).

Navodila po korakih

1. korak

Izbrane predmete postavite skupaj (najmanj en predmet na udeleženko) – 5 minut.

2. korak

Udeleženke si pozorno ogledajo predmete in vsaka izbere po enega, za katerega čuti, da jo navdihuje ali nagovarja – 5 minut.

3. korak

Udeleženke povabimo, da si z izbranim predmetom poiščejo svoje mesto v prostoru. Nato facilitatorka začne z vodenjo vizualizacijo, ki udeleženke vodi od opazovanja predmeta do iskanja načina, kako ga utelesiti, tj. kako svoje telo postaviti v položaj ali obliko, ki odraža oz. uteleša izbrani predmet, kar koli jim že to pomeni – 10 min

4. korak

Ko udeleženke utelesijo vsaka svoj predmet, se vizualizacija nadaljuje z zgodbo o izbranih predmetih (v našem primeru: vkrcanje na čoln, prečkanje morja, doživljanje nevihte in brodoloma, plavanje po morju, vse dokler predmetov ne naplavi na obalo). Ko se dogodki v zgodbi razvijajo, udeleženke pozovemo, naj uprizarjajo dogodke, tj. da raziskujejo, kako bi se njihovi utelešeni predmeti lahko fizično premikali in odzivali na različne trenutke in dogodke v zgodbi – 10 minut.

5. korak

Piljenje. Vsaka udeleženka predstavi svoj predmet in način gibanja. Po potrebi lahko zgodbo ponovimo, da se iz improvizacije razvije bolj določena skupinska koreografija. Če je končni cilj javna predstavitev, se lahko ta korak tudi večkrat ponovi – 10 – 30 minut.

6. korak

Izvedba končne različice koreografije brez verbalne pripovedi, pri čemer uporabimo samo gibalno koreografijo udeleženk, ki jo je zgodba navdihnila – 10 minut.



Nasveti za izvajalke

To je dokaj zahtevna vaja, ki jo priporočamo šele po predhodnem treningu s skupino – da se že prej vzpostavi občutek zaupanja in varnosti.

Gre za poetično metodo za predstavljanje izbranih tem, ki so lahko zelo raznolike.

Če je tema 'težka' ali čustveno nabita, je po četrtem koraku priporočljivo izvesti krog povratnih informacij in odzivov. V tem krogu facilitatorka povabi udeleženke, naj delijo svoje misli in občutke o vaji: se jim zdi takšna oblika izražanja smiselna in zadovoljiva, se pri izvajanju dobro počutijo in ali ni čustveno prezahtevna zanje?



Komentar

Glede na temo ta vaja morda ni primerna za vsakogar. Poskrbite, da boste metodo vnaprej jasno razložile in da se bodo udeleženke ob izvajanju dobro počutile. Po izkušnjah se vaja še najbolj obnese v skupinah po 5 do 6 oseb.



Alternativa

Če se udeleženke pri vaji dobro počutijo, lahko v gibanje vnesejo tudi besedno gradivo (Npr. kaj bi lahko povedali predmeti?

Kako bi se počutili v takšni situaciji?), da še okrepijo prizor in morebitno sporočilo.

Dodatna navodila se vnesejo v 4. koraku.



Vir

Metodo smo izpeljale in prilagodile na podlagi usposabljanja za ulično gledališče s skupino KUD Ljud: <https://www.ljud.si/slo/en/about-us-2/>

